Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 Šil., mesečna naročnina 5 Šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXII. Celovec, petek, 9. junij 1967 Štev. 23 (1306)

Po dunajskem razgovoru

V zadnjih tednih je presenetila koroško javnost vest z Dunaja, da zvezna vlada v uresničevanju določil člena 7 državne pogodbe pripravlja zakon o uporabi slovenščine kot uradnega jezika dodatno k nemščini pred upravnimi oblastmi.

Ta vest, ki je imela in še ima močan odmev na le v koroškem marveč v vsem avstrijskem pa tudi jugoslovanskem tisku, nas je po eni strani razveselila — saj se naj po dolgih letih čakanja končno premakne vprašanje še nerešenih določil v zaščito manjšine z mrtve točke — po drugi strani pa nismo mogli zamolčati svojega začudenja in razočaranja, da vlada to vprašanje ponovno skuša urejati potom oblike, ki pomeni konec konca za nas popolnoma nesprejemljivo „ugotavljanje manjšine".

Zato je razumljivo, da pozorno spremljamo vsa dogajanja v tej zvezi ter smo z zanimanjem in prizadetostjo pričakovali rezultate razgovora med zvezno in deželno vlado na Dunaju. Čeprav o tem ni bilo izdanega uradnega obvestila, je po poročilih iz tiska razvidno, da veliki vladni stranki v deželi le bolj resno presojata položaj na Koroškem in zato odklanjata — sicer z različnimi argumenti — predmetni zakonski osnutek, katerega realizacija bi pomenila brez dvoma ogrožanje mirnega sožitja in s tem nezaželjeno zaostritev mednacionalnih odnosov v deželi.

Koroški Slovenci z zadovoljstvom beležimo to dejstvo in v njem vidimo uveljavljanje in potrdilo pravilnosti sodobnega koncepta manjšinske politike, da je mogoče znosno reševati manjšinska vprašanja le v mirnem sožitju in v jasnem distanciranju od vseh tistih sil, ki so od nekdaj proti vsakemu zbliževanju, ki pa s svojimi nacionalističnimi gesli v deželi na žalost še vedno ustvarjajo javno mnenje.

Hkrati ko pozdravljamo odklonitev takega načina reševanja manjšinskih vprašanj s strani velikih vladnih strank v deželi, pa poudarjamo, da prav mir v deželi terja končno ureditev še odprtih vprašanj — in to mimo dejstva, da po izjavi samega kancleria to zahtevajo tudi zunanjepolitični vidiki in zlasti obveznosti iz državne pogodbe same. Zato smo tudi vedno spet zahtevali nadaljevanje svoječasnih od bivšega zunanjega ministra dr. Kreiskega pričetih razgovorov med predstavniki zvezne in deželne vlade ter zastopniki manjšine v prepričanju, da je v sodelovanju mogoče najti sporazum in rešitev — znosno za manjšino in sprejemljivo za večino. Pri tem je brez dvoma potreben gotov realizem pri presojanju položaja, da se ne dramatizirajo in pretiravajo stvari tam, kjer so zaradi tega v nevarnosti občečloveški ideali miru in urejenega sožitja, da pa zahtevajo sodelovanje in dobri odnosi med večinskim in manjšinskim narodom tudi pripravljenost in zavzetost na obeh straneh in da je eno izmed načel sodelovanja med narodi predvsem medsebojno zaupanje.

Ko torej tako notranje- kot zunanjepolitični vidiki narekujejo potrebo izpolnitve neizpolnjenih določil državne pogodbe, se strinjamo z mnenjem tistih, ki ob nasionitvi na tozadevne utemeljitve v motivnem poročilu in v pripombah ob ratifikaciji državne pogodbe trdijo, da je določilo o uporabi slovenskega uradnega jezika dodatno k nemščini že brez vsakršne izvedbene zakonodaje neposredno izvršeno, da pa je tudi območje dvojezičnega ozemlja brez dvoma jasno ter bilo konkretno znano in opisano tudi pri pogajanjih za državno pogodbo. Morda bi postopek v smislu člena 35 državne pogodbe to hitro in brez težkoč razčistili, da opozorimo samo na historično zasedanje koroškega deželnega zbora „v resnih urah" dne 28. januarja 1947, ko je podal slovesne izjave o dvojezičnem šolstvu in o „pravici do materinskega jezika", češ: „Nobenemu avstrijskemu državljanu ni zabranjeno, da bi se pred sodiščem in pred oblastmi poslužil materiniščine, ki jo obvlada; v tem oziru ne more nastati nobenih težav."

Če se kdo torej že sklicuje na soglasne sklepe deželnega zbora, potem mora veljati brez dvoma v prvi vrsti sklep „historičnega zasedanja v resnih urah".

Naj ob koncu ponovno poudarimo le še to, da smo ob — kakor vse kaže — resni prizadetosti zveznega kancleria za pravično ureditev in ob stvarni presoji položaja s strani koroške deželne vlade tudi koroški Slovenci odkritosrčno pripravljeni, da konstruktivno pomagamo pri reševanju perečega vprašanja, ker smo prepričani in se je tudi že izkazalo, da se manjšinskega vprašanja ne da urejati z vsiljevanjem enostranskih odločitev, marveč more znosna rešitev biti le plod svobodnega in neposrednega sporazuma med predstavniki zvezne in deželne vlade ter zastopniki prizadete manjšine.

Vojna na Srednjem Vzhodu

Po nekaj dneh največje napetosti, v katerih so naravnost tekmovale med seboj diplomatske akcije in koncentracije vojaških sil, je v ponedeljek na Srednjem vzhodu napočila splošno pričakovana „usodna ura" — izbruhnila je vojna med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedi. Kdo je sprožil prvi strel, bo verjetno ostalo nepojasnjeno, kajti medsebojne obtožbe o napadu si vse preveč nasprotujejo. Dejstvo vsekakor je, da so izraelske čete takoj v prvih urah oboroženega spopada prodrle globoko na ozemlje Združene arabske republike ter z bliskovitim napadom presenetile tudi Jordanijo. Ali je ta nepričakovani izbruh pričakovane vojne le uspeh izraelske strategije ali pa je v njem tudi že odgovor na vprašanje o napadalcu, to bo seveda pokazal šele nadaljnji razvoj dogodkov.

Nedvomno je sedanji položaj na Srednjem vzhodu zelo podoben onemu pred enajstimi leti, ki je zapisan v zgodovini kot „Sueška kriza". Tudi takrat je prišlo do oboroženega napada na Egipt; pri napadu je bil sicer neposredno udeležen tudi Izrael, toda več ali manj le v vlogi orodja drugih sil, katere se še niso sprijaznile z obstojem mladih neodvisnih držav v tem delu sveta, ki je bil skozi desetletja pod njihovo kolonialno oblastjo. Kakor takrat tudi zdaj ne bi smeli vzroke za vojno iskati le v „neporavnanih obračunih" med Izraelom in arabskimi deželami, marveč jih je treba predvsem videti v dejstvu, da se na ozemlju, kjer zdaj že nekaj dni divjajo hudi boji, prepletajo interesi velesil.

Ni namreč slučaj, da je izbruh vojne na Srednjem vzhodu takoj spet z vso tragično jasnostjo pokazal razdelitev sveta na dva velika tabora. V Washingtonu sicer zagotavljajo, da hoče ostati Amerika nevtralna, toda ista Amerika je neposredno pred oboroženim spopadom s svojo diplomatsko igro poskrbela, da se je Izrael čutil ogroženega s strani arabskih dežel. V Moskvi pa zagotavljajo vso podporo arabskim narodom in hkrati poudarjajo, da ima vsaka država nesporno pravico do lastnega življenja. Podobno se je izoblikovala diferenciacija tudi v ostalem svetu, kjer se eni nagibajo na stran enega in drugi spet na stran drugega izmed obeh neposrednih nasprotnikov v sedanji vojni.

Ravno v tem svetovnem merjenju sil je glavni vzrok za žaloigro, ki se trenutno odvija na Srednjem vzhodu. Zato pa je tudi dolžnost vsega sveta, vsake posamezne države in vseh narodov, da zastavijo svoje moči za takojšnjo ukinitev sovražnosti ter prispevajo k miroljubnemu reševanju spora. Ni dvoma, da pripade pri tem vodilna vloga Združenim narodom. Toda uspeh vsake akcije OZN zavisi od dobre volje in iskrene pripravljenosti njenih članic, predvsem pa od zadržanja in aktivnosti velikih sil, od katerih človeštvo v tako usodnem trenutku ne pričakuje le lepih besed, marveč odločna dejanja.

Sedanja vojna na Sred. vzhodu namreč ne pomeni nepopisne tragedije le za neposredno se vojskujoče narode, marveč skriva v sebi veliko nevarnost za mir na svetu sploh.

Nevarna pota avstrijskega sodstva

Prejšnji teden je porotno sodišče v Linzu izreklo razsodbo v procesu proti znanemu »strokovnjaku« za dinamitske atentate dr. Burgerju in 14 nadaljnjim obtožencem, ki so bili obdolženi, da so neposredno sodelovali ali posredno pomagali pri atentatih na Južnem Tirolskem. Z utemeljitvijo, da vlada na Južnem Tirolskem »stanje stiske«, so bili obtoženci brez izjeme oproščeni.

Razsodba linškega sodišča je demokratično javnost močno vznemirila, saj vidi v njej dosledno nadaljevanje nevarne poti sodstva, ki je prišla do izraza že leta 1965 v Grazu, kjer so bili isti obtoženci prav tako oproščeni in je zaradi očitne pomote sodišča prišlo do ponovne razprave v Linzu. Po logiki, ki jo je sodišče zastopalo na obeh razpravah, je torej ob izgovarjanju na Južno Tirolsko dovoljeno vsako kriminalno dejanje — od tatvine razstreliva do neposrednih atentatov, ki so v preteklosti zahtevali tudi že več človeških življenj.

Spričo takega pojmovanja pravice in pravosodja je povsem razumljivo, da je velika večina avstrijskega ljudstva v skrbeh, kakšne posledice bodo imele razsodbe, ki dejansko pomenijo le pobudo za nadaljnje zločinske akcije ekstremistov. S takšno prakso avstrijskega sodstva tudi niso zadovoljni južni Tirolci sami, ki prav tako zastopajo mnenje, da nasilje ni pravo sredstvo za reševanje manjšinskega problema.

OPČINE-TRST:

Slovenska šola

IMENOVANA PO PESNIKU KOSOVELU

V navzočnosti predstavnikov javnih in šolskih oblasti ter drugih častnih gostov so v nedeljo slovensko srednjo šolo na Opčinah pri Trstu slovesno poimenovali po pesniku Srečku Kosovelu.

Ravnatelj šole dr. Sosič je ob tej priložnosti poudaril, da daje poimenovanje šole po pesniku Kosovelu mladini vzor, ki naj ga ima vselej pred seboj. »Dijaki, ki danes črpajo znanje iz knjig in besed svojih vzgojiteljev, so možje jutrišnjih dni; prevzeli bodo odgovornost za usodo svojega ljudstva v prihodnjih desetletjih. Njim bo Kosovelova misel vodilo v boljši svet, v svet miru in pravičnosti, mirnega sožitja in sodelovanja med narodi.«

Zastopnik škofa vikar dr. Škerl pa je dejal, naj bo to poimenovanje šole mladini opozorilo, kako lepa je slovenska beseda in koliko so slovenski ljudje povedali s slovensko besedo. »Mladi naj se slovenske besede vneto učijo in naj jih pred nikomur ne bo te besede sram, saj je obenem popolna kot malokatera.«

Predvidene nadaljne okrepitve

ameriških vojaških sil v Vietnamu

Zanimanje mednarodne javnosti v zadnjih dneh seveda v prvi vrsti velja dogodkom na Srednjem vzhodu, ki so s svojim tragičnim zapletom potisnili precej v ozadje celo tako aktualni in vroči problem, kot je Vietnam. Vendar je to le navidezno, kajti najnovejši potek na vietnamskem pozorišču čedalje bolj kaže, da obstoje neposredne zveze med obemi vojnimi žarišči.

Ravno v trenutku, ko se je napetost na Srednjem vzhodu stopnjevala v odkrito vojno, so ameriška vojna letala napadla sovjetsko trgovinsko ladjo »Turkestan«, ki se je s tovorom premoga na poti na Japonsko ustavila v severnovietnamskem pristanišču Cam Pha. Pri napadu sta bila dva sovjetska mornarja težko ranjena, eden je medtem za posledicami že umrl, drugi pa je sicer prestal triurno operacijo, vendar je njegovo življenje še vedno v nevarnosti.

Odločni protest sovjetske vlade, ki ga je v tej zvezi poslala Washingtonu, je skoraj povsem utonil v poplavi vesti z izraelsko-arabskega bojišča, kar pa nikakor ne pomeni, da je vietnamsko vprašanje zaradi tega postalo čez noč nezanimivo. Nasprotno: boji v Vietnamu se zaostrujejo in izgube postajajo iz dneva v dan večje. Zato se v Ameriki že resno bavijo z mislijo, da bi v Vietnam poslali nadaljnjih 300.000 vojakov, ne nazadnje pod vtisom ugotovitve senatorja Casea, ki je po obisku Južnega Vietnama dal zelo pesimistično oceno, češ da ni nobenih izgledov za konec vojne.

Ker je za ameriške politike — kakor doslej izgleda — edini možni konec vietnamske vojne »popolna zmaga«, tudi nočejo poslušati svaril in opozoril mednarodne javnosti, ki čedalje bolj odločno obsoja zatiranje svobodoljubnih teženj vietnamskega ljudstva. Namesto iskrene pripravljenosti na miroljubno reševanje spora Washington napoveduje nadaljnje okrepitve in nalaga ameriškemu ljudstvu vedno višja bremena. Tako računajo, da bo Ameriko stala vietnamska vojna v novem finančnem letu najmanj 22 milijard dolarjev.

Evropejci lahko mirno spijo

dokler je Nemčija razdeljena na dve državi

O bistvu in posledicah povojne razdelitve Nemčije na dve državi je bilo po drugi svetovni vojni povedanih že nešteto mnenj in stališč. V povsem novi in brez dvoma originalni luči pa je to problematiko osvetlil britanski laburistični poslanec in predsednik Evropskega sveta sir Geoffrey de Freitas. Na ženevski konferenci „Mir na zemlji", na kateri je sodelovalo nad 300 predstavnikov iz vseh delov sveta, je v razpravi o nemškem vprašanju namreč dejal, „da je Nemcem sicer žal, ker so razdeljeni, toda dejstvo je, da zaradi tega mnogi Evropejci spijo mirneje". Po njegovem mnenju velja to zlasti za tiste Evropejce, ki so med zadnjo vojno na lastni koži občutili nasilje nacističnega režima.

Nekoliko nenavadna, toda v marsikaterem pogledu tudi realistična ocena britanskega politika je med udeleženci konference izzvala živahno reakcijo. Številni delegati so mu navdušeno ploskali — morda ne toliko zaradi tega, ker bi se povsem strinjali z njegovim mnenjem, marveč predvsem zato, ker je na svojstven način opozoril na nevarnost, če bi se v nemškem vprašanju spet ponovile napake, ki so že dvakrat privedle do svetovne vojne. Na njegove izjave sta seveda najbolj zavzeto odgovorila delegata iz obeh nemških držav.

Zahodnonemški predstavnik Wilhelm Wolfgang Schütz je najprej izrazil sožalje vsem tistim, ki so trpeli v času Hitlerjevega tretjega rajha. Nato je dejal, da mora biti ravnotežje sil v Evropi zgrajeno na trdnih temeljih, vendar pa razdeljena Nemčija ni takšen temelj. Ponovil je znano bonsko stališče o pravici do samoodločbe („kako moremo novim nemškim rodovom pripovedovati, da ima vsak narod na svetu pravico do samoodločbe, če se nemškemu narodu ta pravica odreka") ter poudaril, da je nemški problem tesno povezan s širšim vprašanjem evropske varnosti. Po njegovem mnenju ni mogoče rešiti enega problema, če ne bi rešili tudi drugega. Zato je predlagal, naj bi zahodni in vzhodni Nemci sedli skupaj in skušali določiti področja, na katerih je sodelovanje mogoče; s tem bi utrli pot za bodočo združitev Nemčije.

Za njim je govoril podpredsednik državnega sveta Vzhodne Nemčije Gerald Gotting, ki je poudaril, da spijo Evropejci mirneje zlasti zato, ker je Vzhodna Nemčija enkrat za vselej opustila politiko nemškega imperializma, kateri je že dvakrat v tem stoletju povzročil katastrofo v Evropi in na svetu. Po njegovem mnenju je največja ovira za sodelovanje med nemškima državama ambicija Bonna, da bi predstavljal in zastopal ves nemški narod. Predlagal je, naj bi se nemški državi zavzeli, da bosta priznali sedanje nemške meje, zmanjšali svojo oborožitev na polovico, se odrekli vsem zahtevam po atomskem orožju, si prizadevali za ustanovitev brezatomskega pasu v Evropi ter normalizirali odnose tako med seboj kakor tudi z vsemi drugimi državami. S tem bi se odprla vrata za razvoj normalnih človeških odnosov med obema nemškima državama.

Avstrijski lesni sejem:

Za večji sejemski sporazum z Jugoslavijo

Minuli teden je v Sloveniji bivala koroška delegacija, sestoječa iz referenta za zunanjo trgovino koroške trgovinske zbornice dr. Musterja, višjega vladnega svetnika dr. Langerja in poslovodje sejma, višjega svetnika magistrata dr. Kleindiensta. V razgovorih s predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije je obravnavala vprašanje letošnjega sejemskega kontingenta.

Pri tem so predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije predlagali, da bi letošnji sejemski sporazum povišali od 20 na 23 milijonov šilingov. Na izvozni listi Slovenije in Hrvatske je skupno 26 pozicij, na listi avstrijskega izvoza pa 15 pozicij, med njimi ribiški in športni pribor ter plemenska živina. S pogajanji bodo v kratkem nadaljevali.

Letošnji izvoz lesa:

Slab začetek

Avstrijski izvoz rezanega lesa je bil letos v prvem četrtletju za 9,2 odstotka nižji kot v lanskem prvem četrtletju. Dosegel je komaj dobrih 796.000 kubičnih metrov. Od tega izvoza je skoraj tretjina odpadla na mesec april, s čemer je v primerjavi z aprilom 1966 letošnji aprilski izvoz narasel za 8,7 odstotka.

Letos je bil doslej samo izvoz v Italijo višji od lanskega. Z okroglo 543.000 kubičnimi metri je narasel za dobrih 10 odstotkov. Temu nasproti je izvoz v Zahodno Nemčijo zaradi konkurence drugih držav nazadoval za 48 odstotkov.

Od 1. septembra naprej:

Prispevek za radio zvišan na 20 šilingov

Nadzorni svet avstrijskega radia je v ponedeljek na predlog generalnega intendanta Bacherja zvišal mesečni prispevek za radio na 20 šilingov. Zvišanje bo stopilo v veljavo s 1. septembrom t. l. Za zvišanje so glasovali zastopniki ÖVP v nadzornem svetu.

Generalni intendant Bacher je v začetku zahteval zvišanje na 23 šilingov. To zahtevo je nadzorni svet odklonil, nakar je Bacher prišel z novim predlogom, po katerem naj bi bil dosedanji prispevek 7 šilingov zvišan na 20 šilingov mesečno. Do znižanja od 23 na 20 šilingov je lahko prišlo, ker je bil investicijski načrt radia podaljšan na 15 do 20 let, načrt financiranja investicij pa na dobo 18 do 25 let.

Od sklenjenega prispevka ostane za potrebe uprave radia 18,50 šilinga, 1,50 šilinga pa bo dobila pošta za svoje delo. Od sedanjega ostane upravi radia 5,60 šilinga. Podražitev je torej več kot občutna. Če se bodo oddaje tudi tako občutno zboljšale, je drugo vprašanje.

NAFTOVOD TRST—DUNAJ:

Inozemske petrolejske družbe zavlačujejo stališča

Kakor so pokazali razgovori med Avstrijsko industrijsko družbo in inozemskimi petrolejskimi družbami, ki so bili v četrtek minulega tedna na Dunaju, inozemske petrolejske družbe zaenkrat nimajo namena za konstruktivno sodelovanje pri rešitvi vprašanja gradnje naftovoda Trst—Dunaj, da bi bile s tem zavarovane koristi podržavljene avstrijske uprave mineralnih olj (ÖMV). Rozgovori so trajali tri ure, rezultat pa je bil sila skromen. Obe strani sta se le dogovorile, da bosta z razgovori nadaljevali 15. junija. Do tedaj hočejo inozemske petrolejske družbe izdelati svoje pismeno stališče na spomenico Avstrijske industrijske družbe.

Kakor smo poročali, je Avstrijska industrijska družba pred kratkim inozemskim petrolejskim družbam, s katerimi naj bi ÖMV gradila omenjeni naftovod, v obliki spomenice sporočila, da zahteva večja jamstva za nadaljni razvoj ÖMV. Konkretno je od njih zahtevala pristanek, da morajo ÖMV zagotoviti pravico, da se bo vsak čas lahko posluževala 51 odstotkov nafte, ki bo po tej poti pritekla v Avstrijo. Poleg tega je od njih zahtevala zagotovilo, da bodo po preteku prvih šestih let pustile še nadaljnih 9 let v njeni rafineriji v Schwechatu predelati 14,6 milijona ton nafte in da bodo v tem času od ÖMV kupile 8,2 milijona ton mineralnih olj. Ta zahteva je v skladu z obvezo, da bo ÖMV nosila 51 odstotkov stroškov gradnje naftovoda.

Očitno te zahteve inozemskim petrolejskim družbam niso po volji, ker nasprotujejo njihovim tendencam, se potom naftovoda postopoma polastiti avstrijskega trga z mineralnimi olji. Pri zadnjih razgovorih so se tem vprašanjem ves čas izmikale. Dogovorjeni razgovori 15. junija pa utegnejo biti zadnji, kajti kancler Klaus je znova kategorično postavil, da mora biti vprašanje naftovoda rešeno najkasneje do 20. junija tega leta.

Medtem se je danes teden na Dunaju mudil generalni direktor jugoslovanske petrolejske družbe Milković. S predstavniki ÖMV je razgovarjal o možnostih avstrijske priključitve na naftovod Bakar—Sisak s tem, da bi iz Sisaka zgradili odcep v jugovzhodni del Avstrije. Ta naftovod bodo pričeli graditi že začetkom avgusta t. l. Njegov prvi del od Bakra do rafinerij v Sisaku in Slavonskem brodu bo zgotovljen do konca prihodnjega leta, njegova podaljška do Pančeva na jugovzhodu in do madžarske meje po bosta zgotovljena do konca leta 1969 in 1970. Skupna dolžina bo znašala 666 kilometrov in bo stala 55 milijard dinarjev.

Turistično-informacijska služba v Sloveniji

Turistično-informacijski center pri Turistični zvezi Slovenije je v sodelovanju s krajevnimi turističnimi informacijskimi biroji organiziral za letošnjo glavno turistično sezono dnevno poročanje o prostih ležiščih v vseh večjih turističnih prajih. Pregled prostih turističnih ležišč bo vsak dan na razpolago na Bledu, v Bohinju, Kranjski gori, Kranju, Celju, Mariboru, Portorožu, Piranu, Postojni, Novem Mestu, Novi Gorici, Škofji Loki, Ljubljani in Mariboru, kjer bo pregled na razpolago tudi za Pohorje.

Tovrstne turistične informacije bodo tedensko objavljene tudi po radiu in časopisih. Le-te bodo izpopolnjene še s podatki o izletniških točkah in gostiščih, ki nimajo ležišč. Vodniška služba bo organizirana v Ljubljani, Mariboru, Celju in na Bledu, poleg tega pa še v Portorožu, Kopru, Kranju in Škofji Loki. Vodniška služba bo imela na skrbi predvsem skupine izletnikov in bo omogočila, da bodo spoznali krajevne zgodovinske in kulturne zanimivosti, posebno privlačne izletniške točke in kraje, ki imajo poseben gospodarski pomen.

Ta organizacija turistično-informativne službe je v skladu z razvojem Slovenije v deželo tranzitnega turizma, inozemskim turistom in izletnikom pa bo v veliko olajšavo pri iskanju možnosti nočitve in odkrivanju novih krajev ter njihovih posebnosti in privlačnosti.

Transalpinski naftovod Trst—Ingolstadt:

Nafta pod zemljo že teče proti Koroški

Veliki projekt 460 kilometrov dolgega transalpinskega naftovoda (TAL) iz Trsta preko Avstrije in Bavarske do Ingolstadta se bliža svojemu zaključku. Medtem, ko v Trstu njegove cevi že polnijo, je bil minulo nedeljo njegov 160 kilometrov dolgi avstrijski del predan svojemu namenu, v kratkem pa bo zgotovljen tudi še njegov del na Bavarskem, ki je pravtako 160 kilometrov dolg.

Za transalpinski naftovod bo skupno porabljenih 40.000 cevi z 12 metrov dolžine in 1 meter premera ter s skupno težo 100.000 ton. Na svoji dolgi poti teče nafta skozi tri predore, od katerih je vsak okoli 7 kilometrov dolg. Prvi predor je pod Plöckenom, drugi v višini 1550 metrov skozi Felber Tauern, tretji pa skozi Hahnenkamm na tirolsko-bavarski meji.

Uprava naftovoda ima svoj sedež na Tirolskem, njegov lastnik pa je delniška družba 12 petrolejskih družb. Stroški gradnje bodo znašali 5 milijard šilingov, od tega bo na gradnjo na avstrijskih tleh odpadlo okroglo 2 milijardi šilingov. Pri njegovi gradnji je delalo 3000 inženirjev in delavcev, zaslužke v Avstriji pa je imelo 155 podjetij. Njegova optimalna letna zmogljivost bo znašala 54 milijonov ton nafte, v začetku bo vendar po njem steklo le 25 milijonov ton nafte letno.

Nafta in izraelsko-arabska vojna

V vojni, ki je v ponedeljek izbruhnila med Izraelom in arabskimi deželami, utegne igrati nafta odločilno vlogo. V nedeljo so se namreč na povabilo iraške vlade v Bagdadu zbrali ministri in eksperti za nafto ter vladni funkcionarji arabskih dežel, med katerimi le Jordanija in Iran nista bila zastopana. Zastopane so bile dežele Irak, Saudova Arabija, Kuvajt, Libija, Alžirija, Bahrain, Abu Dabi, Katar, Sirija in Libanon. Konferenci sta prisostvovali tudi Združena arabska republika in Arabska liga. Vprašanje, ki ga je konferenca obravnavala: zadržanje arabskih dežel pri dobavah nafte državam, ki bi v primeru vojne podpirale Izrael.

Istočasno, ko se je Irak pridružil egiptsko-jordanskemu vojaškemu paktu in odposlal svoje vojaške enote na jordansko-izraelsko mejo, so se v Bagdadu zbrani predstavniki arabskih dežel dogovorili o tehničnih podrobnostih bojkota pri dobavah nafte v primeru vojne. Dogovorili so se, da bodo njihove vlade zahodne družbe mineralnih olj v svojih deželah pozvale, da ustavijo dobavo nafte vsaki državi, ki bi sodelovala pri napadu na ozemlje arabskih dežel ali pa na njihove teritorialne vode. Družbe, ki bi temu pozivu ne sledile, bodo zgubile svoje koncesije v arabskih deželah.

Ta sklep je trd in jasen. Da ga bodo arabske dežele v primeru potrebe uveljavile, leži skoraj na dlani. Že v ponedeljek so po izbruhu vojnih operacij na izraelski meji skoraj vse te dežele Izraelu napovedale vojno in s tem izpričale svojo solidarnost. Da jo bodo uveljavile tudi glede sklenjenega bojkota, je s tem skoraj gotovo. Ta bojkot pa bi povzročil silen pretres na evropskem trgu z mineralnimi olji. Evropa brez njihove nafte namreč ne more shajati.

Lani so arabske dežele navrtale in prodale 574 milijonov ton surove nafte, kar je odgovarjalo tretjini svetovne proizvodnje. Te države so za Evropo najbližje dobaviteljice nafte. Ameriške države Kanada, ZDA in Venezuela, katerih proizvodnja nafte je lani znašala 686 milijonov ton, so od Evrope zelo oddaljene. Te države tudi evropskih potreb nafte ne bi mogle kriti, kajti Evropa je lani iz arabskih dežel na Bližnjem vzhodu in v severni Afriki kupila 322 milijonov ton nafte. Tri četrtine evropskega uvoza nafte je prišlo prav iz teh dežel. Tudi Sovjetska zveza s svojo letno proizvodnjo 292 milijonov ton nafte teh potreb ne bi mogla kriti. Tako Amerika kot Sovjetska zveza krijejo s svojo naftino proizvodnjo v glavnem le svoje potrebe.

V očigled taki odvisnosti od nafte arabskih dežel evropskim dežlam skoraj ne preostane drugega, da se v izraelsko-arabski vojni zadržijo nevtralno. Že samo začasno pomanjkanje arabske nafte namreč evropskim deželam lahko povzroči veliko gospodarsko škodo, če že ne gospodarski kaos, kajti nafta je postala kri današnjega industrijskega časa.

Kar velja za Evropo, velja tudi za našo državo. K nevtralnemu zadržanju jo ne sili njena ustavna nevtralnost, marveč tudi odvisnost od uvoza nafte. Da lahko krijemo letno potrošnjo 6 milijonov ton, moramo uvoziti 3,2 milijona ton nafte. Sicer so naši glavni dobavitelji Sovjetska zveza in naše sosedne dežele Italija, Nemčija, Češkoslovaška, Madžarska in Jugoslavija, toda če pride do pomanjkanja nafte na evropskem tržišču, bo prišlo tudi pri nas.

PO ŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Predsednik britanske vlade Wilson je med svojim nedavnim obiskom v Ameriki opozoril predsednika Johnsona tudi na posledice, ki bi jih imelo nadaljnje stopnjevanje vojne v Vietnamu. Dejal je, da bo vsako nadaljnje stopnjevanje vojne nakopalo britanski vladi občutne politične težave ter bo morala Velika Britanija v tem primeru proučiti svoje stališče glede vietnamske vojne. Iz teh izjav je razvidno, da se polagoma tudi Velika Britanija približuje tistim zahodnim državam, ki nočejo več brezpogojno podpirati Amerike v njeni vietnamski politiki.

BEOGRAD. — Ta teden je na uradnem obisku v Jugoslaviji bolgarska vladna delegacija, ki jo vodi predsednik ministrskega sveta LR Bolgarije Todor Živkov. Najvišji predstavniki obeh držav so ob tej priložnosti razpravljali o mednarodnih problemih in vprašanjih bilateralnega sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Bolgarski gostje so obiskali Srbijo, Makedonijo, Črno goro in Hrvatsko.

PARIZ. — Francosko finančno ministrstvo je objavilo, da so se francoske rezerve zlata in konvertibilne valute v maju povečale za 128 milijonov frankov. Skupne francoske devizne rezerve znašajo nad 28,3 milijarde frankov.

WASHINGTON. — Črnci v Ameriki imajo še nadalje večji naravni prirastek kakor belci. Po podatkih urada za popis prebivalstva je bilo 1. julija lani v Ameriki 21,598.000 črncev. To pomeni, da se je delež črncev na celotnem prebivalstvu Amerike v enem samem letu povečal za pol odstotka, namreč od 10,5 % leta 1965 na 11 odstotkov lani.

NOVI SAD. — Iz Vojvodine so v prvih štirih mesecih tega leta izvozili industrijskih proizvodov, kmetijskih pridelkov in drugega blaga v skupni vrednosti 665,000.000 novih dinarjev. Največji del je odpadel na kmetijske pridelke, katerih je Vojvodina izvozila za 352,000.000 novih dinarjev. Zlasti je narasel izvoz koruze, ki je v prvih štirih mesecih letos dosegel že 126.290 ton, medtem ko so lani skozi celo leto izvozili le 186.000 ton.

LONDON. — Češkoslovaški predsednik Antonin Novotny je v intervjuju za londonski „Times" izjavil, da Evropa lahko veliko napravi za sklenitev sporazuma o ohranitvi miru in varnosti. Izrazil je prepričanje, da prevladuje v Evropi nov način mišljenja, ki lahko pripomore k razumevanju, širšemu seznanjanju in krepitvi odpora do vojne. Konkretno je Novotny mnenja, da je mogoče razpustiti atlantski in varšavski pakt. Če bi v Evropi vzpostavili mir na podlagi sistema varnosti, bi bil to lahko zgled za širši sistem na svetu; vsekakor pa so dane vse možnosti za tak razvoj.

ATENE. — Novi režim v Grčiji nadaljuje z zasledovanjem demokratičnih sil v državi. Vsakogar, ki se kakorkoli prizadeva za zopetno vzpostavitev demokracije, proglasijo za komunista. Žrtev tega modernega „lova na čarovnice" je postal tudi znani grški skladatelj Teodorakis; vojaška vlada je prepovedala izvajanje njegovih del z utemeljitvijo, da je Teodorakis „komunist, čigar glasba bi zasejala razdor med katerimi je bilo 89 del domačih avtorjev. Kako nevarni skladatelj večino svojih del zložil po grških narodnih motivih.

KOPER. — Knjižna založba „Lipa" v Kopru je pred kratkim slavila 15-letnico svojega delovanja. V teh petnajstih letih je izdala skupno 178 različnih knjig, med katerimi je bilo 89 del domačih avtorjev. Kako priljubljene so knjige koprske „Lipe", pove že dejstvo, da je od 178 izdanih knjig 173 že povsem razprodanih. Proslavo 15-letnice delovanja je založba zaključila z literarnim večerom, na katerem so Duša Počkajeva, Štefanija Drolčeva, Miha Baloh in dr. Urban Koder brali dela slovenskih pesnikov. Pod predsedstvom pisatelja Franceta Bevka pa je založniški svet sprejel program za prihodnje leto.

SAIGON. — Po ameriških podatkih je bilo od začetka vojne v Vietnamu ubitih že 10.566 ameriških vojakov, 63.082 pa jih je bilo ranjenih ali jih pogrešajo. V istem času je Amerika v Vietnamu zgubila 2286 letal in helikopterjev, od tega 573 nad ozemljem Severnega Vietnama. Čeprav so te številke že dovolj pretresljive, pa so ameriške izgube v Vietnamu v resnici gotovo še precej večje, kajti ameriški uradni predstavniki navadno govorijo le o izgubah nasprotnika, medtem ko o lastnih žrtvah najraje molčijo.

ŽENEVA. — Prejšnji teden se je v Ženevi končala druga mednarodna konferenca „Pacem in terris" (Mir na zemlji), na kateri je sodelovalo več kot 300 predstavnikov iz raznih delov sveta. Razpravljali so o najvažnejših vprašanjih v zvezi z utrditvijo in ohranitvijo miru, o raznih vidikih koeksistence, o odnosu do držav v razvoju, pa tudi o vprašanjih Nemčije, Vietnama in Srednjega vzhoda.

CARACAS. — Latinskoameriške države so se na letnem zasedanju gospodarske komisije OZN za Latinsko Ameriko (CEPAL) sporazumele o skupnem sodelovanju na drugi svetovni gospodarski konferenci. Od Združenih narodov in drugih mednarodnih organizacij so zahtevale, da morajo posvetiti več pozornosti pospeševanju gospodarskega razvoja predvsem v manj razvitih deželah. Gospodarski razvoj Latinske Amerike je v zadnjem času začel nevarno pešati medtem ko je v obdobju 1961—1965 znašal letni bruto donos že 4,6 %, je lani dosegel le še 3 odstotke, udeležba Latinske Amerike na svetovni trgovini, ki je leta 1950 znašala še 10,5 %, pa se je zdaj znižala na 5,9 %.

PARIZ. — Francoski predsednik de Gaulle bi moral v sredo odpotovati na uradni obisk na Poljsko, vendar je potovanje zaradi izbruha vojne na Srednjem vzhodu preložil za nedoločen čas.

BOCEN. — Le nekaj ur po razglasitvi sodbe na linškem procesu proti sodelavcem pri dinamitskih atentatih na Južnem Tirolskem (kakor poročamo na drugem mestu, so bili vsi obtoženci oproščeni — op. ured.) je prišlo do novih atentatov, kar najbolje dokazuje, da take razsodbe pomenijo naravnost pobudo za nadaljnja zločinska dejanja.

WELS. — Zveza avstrijskih mest je na svojem zasedanju v Welsu podelila prejšnjemu predsedniku tega združenja zveznemu prezidentu Jonasu diplomo častnega člana.

Otrok in glasba

Prav nesrečen občutek, celo občutek manjvrednosti, lahko dobi otrok zaradi enega samega stavka, ki ga brezbrižno izgovori učitelj med pevsko uro: »Ti ne poj z nami, saj nimaš posluha!«

Ali je res, da otrok nima posluha? Ne, to ne drži. Če ne bi imel posluha, bi bil gluhonem, kajti tisti, ki nima posluha, ne more govoriti. Saj je tudi naš govor svojevrstna glasba. Res pa je, da ima eden večji posluh kot drugi. Nekomu se lahko prav genialno kar vije občutek za ritmiko oziroma glasbo, pa ne more lepo ali pravilno peti. Ima pač organsko napako. Vživeti se moramo v usodo, da ne bo dober pevec, še vedno pa je lahko velik ljubitelj glasbe.

Skušajmo otroka glasbeno vzgajati od najnežnejše dobe naprej. Za njegov glasbeni razvoj je neprecenljive vrednosti materina pesem. Ni treba, da mu zapojemo najnovejšo popevko ali zahtevno pesem, zapojmo mu čisto preprosto pesmico za otroke. Z otrokovo starostjo bomo stopnjevali zahtevnost izbrane pesmi, večkrat se bomo spomnili tudi lepih narodnih pesmi.

Problem zase je načrtna glasbena vzgoja otrok, namreč učenje enega ali drugega instrumenta. Vsekakor je učenje klavirja, violine ali drugega instrumenta velikega pomena, vendar ne smemo pozabiti, da tako učenje zahteva od povprečno glasbeno razvitega otroka zelo veliko. Dostikrat dosežemo ravno obratno kar smo želeli: otroku postane glasba dolgočasna. Vse preveč truda je moral vložiti, vidnega uspeha pa ni bilo in tako mu bo takšno učenje lahko postalo celo odvratno.

V primeru, da otrok ne kaže velikega nagnjenja do glasbene umetnosti, je bolje, da ga ne silimo v glasbeno šolo. Bolje je, da razvijemo pri njem čut za estetiko, da bo znal ceniti dobro glasbo od kiča, da mu ne bo pomenila popevka višek glasbene ustvarjalnosti in da ne bo v slabem jazzu našel svojega zadoščenja. Starši naj poskušajo otroku ob poslušanju resne glasbe tudi razlagati, saj taka glasba pripoveduje vedno določeno doživetje. Otroku to lahko prav lepo opišemo in tudi on bo začutil, da je komponist z vso nežnostjo in prisotnostjo glasbeno orisal in podal, kar je hotel.

Tudi odrasli se počutimo v glasbeni izobrazbi pogosto šibki; skušajmo se izpopolnjevati, da bomo svojemu otroku lahko nudili čim več. Najlepši primeri iz zgodovine glasbene umetnosti nam kažejo, da tudi glasbeni geniji ne bi dali tega človeštvu, kar so, oziroma da nikoli ne bi bilo Mozartovih ali Beethovnovih del, če ju ne bi njuni starši vzgajali in vodili, dokler nista glasbeno dozorela.

Čeprav je le zelo redkim izbrancem dano, da znajo svoje občutke z vso prefinjenostjo in izvirnostjo podati v svetu glasbe, bomo drugi skušali, da se bomo dokopali do take višine, da jih bomo razumeli in v njihovi glasbi uživali.

KULTURNA IZMENJAVA MED KOROŠKO IN SLOVENIJO:

Mali oder Drame SNG iz Ljubljane

je v Celovcu demonstriral vrhunsko gledališko umetnost

Prvič je v okviru tradicionalne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo gostoval v Celovcu Mali oder Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, katerega ansambel je prejšnji teden uprizoril v srednji dvorani Doma glasbe komad „Oj očka, ubogi očka . . ." sodobnega ameriškega avtorja Arthurja Kopita. Pod spretnim vodstvom režiserja Žarka Petana so se v glavnih vlogah predstavili Duša Počkajeva, Vinko Hrastelj, Iva Zupančičeva, Janez Rohaček in Ali Raner, ki so demonstrirali v pravem pomenu besede vrhunsko igralsko umetnost, katere raven je morala presenetiti in v polni meri navdušiti tudi najbolj zahtevnega ljubitelja gledališča.

Večer z ljubljanskimi gledališčniki je bil brez pretiravanja edinstveno in nepozabno doživetje. Spoznali smo umetnike, ki ne sodijo le med najboljše slovenske igralce, marveč njihovo raven povsem upravičeno lahko merimo z evropskimi merili. V njihovi izvedbi je bil dokaj zahtevni in problematični komad resničen užitek; do najmanjše podrobnosti mojstrsko izoblikovana igra je premostila celo morebitne jezikovne težave, tako da je bilo dogajanje na odru razumljivo tudi tistemu, ki slovenščine ne obvlada. To poudarjajo tudi celovški listi, ki o gostovanju ljubljanske Drame vsi poročajo le v superlativih, hkrati pa soglasno izražajo mnenje, da je ob prikazani kvaliteti lahko vsakomur žal, kdor je zamudil to edinstveno priložnost.

Res, obisk umetnikov iz Ljubljane je bil za Celovec tudi tokrat dogodek posebne vrste, ki bo obiskovalcem prireditve gotovo ostal v najlepšem spominu. Toliko bolj pa je potrebno, da ob tej priložnosti povemo enkrat tudi nekaj kritičnih besed.

Mislimo, da je obžalovanje nemških listov zaradi slabega obiska pravzaprav še zelo mila oblika kritike tako na račun celovške gledališke publike, ki je pokazala naravnost katastrofalno mero nezanimanja za visoko odrsko umetnost, kakor tudi na račun uradnih predstavnikov kulturnega življenja, ki so s svojo odsotnostjo ignorirali celo najosnovnejša pravila gostoljubnosti. Škandalozno slaba udeležba na predstavi ljubljanskega gledališča je bila vsekakor nevredna kulturnega ljudstva in je spričo takega zadržanja težko govoriti o plodni kulturni izmenjavi med dvema narodoma, če samoljubna domišljavost enega sega tako daleč, da ga stvaritve drugega niti ne zanimajo, kje še, da bi pokazal iskreno željo in pripravljenost za medsebojno oplajanje in bogatenje.

Naravnost smešni pa se nam zdijo sedanji poskusi, da bi krivdo za slabi obisk zvalili na koroške Slovence. Po tej čudni logiki bi torej v primeru, da bi celovški gledališčniki enkrat doživeli podoben sprejem v Ljubljani, krivda padla na tamkajšnje Nemce, čeprav jih tam ni! Toda da smo si na jasnem: Celovško gledališče kot gostitelj — ali kdorkoli že je skrbel za objave in reklamo v nemških listih — je pri tem slovenski tisk kot navadno dosledno prezrlo, niti ni vabilo slovenskih organizacij. Koroških Slovencev so se spomnili dobesedno šele nekaj ur pred predstavo (včasih je telefon res praktična iznajdba!), ko je bilo že jasno, da med nemško govorečimi deželani ni zanimanja za prireditev. Če je bilo potem med obiskovalci kljub temu najmanj dve tretjini Slovencev, je to za večinski narod v deželi le še toliko bolj porazno — spričevalo o svoji kulturni ravni si je napisal sam.

Letos v Brežah

Igralski ansambel v Brežah pod vodstvom arhitekta Hannesa Sandlerja je priprave za 18. sezono poletnih iger na Petrovi gori v glavnem zaključil. Letos bodo uprizorili Schillerjevo tragedijo „Zarota Fiesca iz Genove" in Molierovo komedijo „Namišljeni bolnik".

Premiera prvega komada bo v soboto 24. junija, premiera drugega komada pa v soboto 1. julija. Skupno bo letos 35 predstav, ki se bodo zvrstile v času od 24. junija do 26. avgusta.

V LJUBLJANSKI MODERNI GALERIJI:

Svetovna razstava grafike

Prejšnji petek je bil v ljubljanski Moderni galeriji slovesno odprt letošnji VII. mednarodni bienale grafike. Na razstavi sodeluje okoli 320 umetnikov iz 44 držav sveta, nad 900 razstavljenih listov demonstrira današnjo stopnjo svetovne grafike. Poleg tega so bile v galeriji urejene štiri retrospektivne razstave, ki prikazujejo dela treh nagrajencev VI. bienala iz leta 1965 Victorja Vasarelyja, Emila Schumacherja in Stojana Čeliča ter častnega nagrajenca predlanske razstave Joana Miroja.

Mednarodna žirija je pred otvoritvijo razstave podelila letošnje nagrade. Častno nagrado je letos prejel Hans Hartung iz Francije, veliko nagrado pa Antoni Tapies iz Španije. Nadaljnje nagrade so dobili Jasper Johns (Amerika), Dževad Hozo (Jugoslavija), Alfred Hrdlicka (Avstrija), Albin Brunowsky (Češkoslovaška) in Otto Piene (Zahodna Nemčija), medtem ko so bile enajstim umetnikom priznane odkupne nagrade, ki so jih prispevale razne galerije in druge ustanove.

Razstava, ki ostane odprta do 31. avgusta, združuje najboljše stvaritve sodobne grafike iz vseh delov sveta. S temi prireditvami si je Ljubljana pridobila mednarodni sloves, kakor je poudaril tudi predsednik letošnje mednarodne žirije dr. Werner Schmalenbach iz Zahodne Nemčije, ki je dejal: »Ljubljana in Tokio sta danes dva najbolj odločilna bienala za grafiko na svetu.« Za ljubitelje grafične umetnosti je obisk te razstave vsekakor edinstveno in nepozabno doživetje.

KULTURNE DROBTINE

● **Na jubilejnem 10. srečanju amaterskih dramskih skupin Slovenije, ki je bilo prejšnji teden v Murski Soboti, so prvič podelili Linhartove značke in Linhartove plakete, ki jih je ob letošnji stoletnici slovenskega gledališča ustanovila Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije. Častna priznanja so prejeli najrazličnejši nepoklicni gledališki delavci in pobudniki gledališkega življenja.**

● **V okviru letošnjih grajskih iger v Spittalu ob Dravi bodo uprizorili „Ljubezen in naključje" (Marivaux), „Nepričakovano" (Nestroy), „Celimare" (Labiche) in „Kaseto" (Sternheim).**

● **Drama SNG iz Ljubljane je v soboto in nedeljo gostovala v Trstu, kjer je v slovenskem Kulturnem domu dvakrat uprizorila dramo Ivana Mraka „Marija Tudor". Za Slovence v Italiji je bil obisk vodilnega slovenskega gledališča spet lepo kulturno doživetje.**

● **Skoraj 2000 mladih pevcev in pevk je sodelovalo na letošnjem mladinskem pevskem festivalu v Celju. Zborom iz vseh predelov Jugoslavije so se pridružili tudi ansambli iz Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Sovjetske zveze in Zahodne Nemčije. Na zaključnem koncertu pa je nastopilo okoli tisoč pevcev iz osnovnih šol Celja in okolice.**

● **Papež Pavel VI. je privolil, da prihodnje leto odpeljejo v Mehiko znameniti Michelangelov kip Mojzesa. Razstavili ga bodo na veliki svetovni razstavi v Mexico Cityju, katera bo prirejena hkrati z olimpiado.**

● **Z velikimi slavnostnimi premierami v Ljubljani, Mariboru in Slovenjem Gradcu so začeli predvajati najnovejši slovenski igrani film „Grajski biki", v katerem je mladi režiser Jože Pogačnik ob sodelovanju znanih filmskih igralcev prikazal problematiko mladoletnih prestopnikov.**

● **Ob letošnji 50-letnici oktobrske revolucije bo v Sovjetski zvezi izšlo tudi mnogo novih knjižnih izdaj. Prva jubilejna izdaja so bili trije deli „Leniniane", posvečeni Leninovim sodelavcem. Veliko zanimanje je vzbudilo tudi veliko enciklopedijsko delo „Sovjetska zveza" v 22 knjigah, medtem ko bodo Leninova zbrana dela izšla v 55 knjigah.**

Zakladnica budistične umetnosti

V nekdanji japonski prestolnici Nara je znani budistični hram Todadži. Največja znamenitost v njem je veliki kip Bude, verjetno največji tovrstni kip na svetu.

Zgodovina tega hrama se začne v dobi širjenja budizma prek Kitajske in Koreje na Japonsko, razcvet pa doživi v osmem stoletju, ko je Nara postala japonska prestolnica. Graditi ga je začel car Šomu, ki je budizem proglasil za državno vero. Hram je lesen, kip Bude pa je iz brona ter je visok 16 metrov. Na iztegnjeni roki lahko stoji deset ljudi. Menijo, da so za kip porabili 500 ton brona. Kip stoji v dvorani, ki je visoka 48 in dolga 50 metrov.

Po starih zapisih sta bili pred hramom še dve sedemnadstropni pagodi, ki sta bili dvakrat višji kot hram. Razen Bude je tu še mnogo neprecenljivih umetnin. Najstarejši sta dve statvi v dvorani Sangacudo, v Kajdan hramu, kjer prisegajo budistični svečeniki, pa so štirje kipi — varuhi budizma oziroma štiri načela življenja.

IZ DRUGIH ČASOPISOV:

Slovencev ni treba iskati

Vest o tem, da je zvezna vlada pripravila osnutek novega manjšinskega zakona za Koroško ter pri tem šla povsem mimo neposredno prizadetih — namreč slovenske manjšine — je vzbudila veliko zanimanje tudi izven naše dežele. Posebno obširno je o tem pisal tisk v Sloveniji ter smo v zadnji številki na tem mestu ponatisnili članek, ki ga je v „Naših razgledih" objavil dr. Janko Pleterski. Danes pa ponatiskujemo komentar, ki ga je za ljubljansko „Delo" napisal Slavko Fras pod naslovom „Slovenščina na Koroškem".

Uredništvo

Dunajska vlada je sestavila zvezni zakon o slovenščini kot uradnem jeziku in ga razposlala „v preučitev". Komu? Iz poročil iz Celovca ni razvidno, in tudi avstrijski tisk, ki se je o zadevi tokrat precej razpisal, menda ne ve, kdo zdaj uradno prelistava zakonski osnutek, vsekakor pa je povsem razvidno in se natančno ve, kdo ni dobil tega tako pomembnega papirja v pregled in oceno: neposredno prizadeti. Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet, politični organizaciji koroških Slovencev, sta zvedeli za ta zakon iz časopisja in ni jima preostalo drugega, kot da zvezni vladi v posebnem pismu sporočita začudenje, zaskrbljenost in bojazen — občutke, ki jih ob tem najnovejšem koraku avstrijske manjšinske politike koroški Slovenci vsekakor imajo.

Kar najbolj bode v oči in zbuja — če nič drugega — pravo presenečenje, je dejstvo, da je avstrijska vlada ravnala v nasprotju s dosedanjo nekajletno prakso in v nasprotju z dokumenti, sprejetimi in podpisanimi v času meddržavnih stikov na najvišji ravni: ob obisku kanclerja Klausa v Beogradu in ob obisku predsednika Tita na Dunaju. Takrat je bilo namreč slovesno izrečeno in potrjeno načelo, da bo avstrijska vlada sporazumno z manjšino reševala vsa vprašanja, ki nastajajo ob uresničevanju določil 7. člena državne pogodbe iz leta 1955. Smisel tega načela je praktičen; nekaj tako samo po sebi umevnega je, da ga je posebej omenjati skoraj odveč, posebno še spričo dejstva, da je vsebina tega načela najtrdnejši sestavni del avstrijske politike glede južnotirolskega vprašanja. Kako razumeti to nerazumljivo ravnanje Ballhausplatza? Ali gre za naključni birokratski spodrsljaj? Ali je to pomembno načelo namenjeno samo za zunanjo uporabo? Ali dunajska vlada podcenjuje pomen zakona o slovenščini kot uradnem jeziku?

Ali pa ga je zamolčala pred manjšino preprosto zato, ker ve, da je zanjo nesprejemljiv, in se vrača spet k sicer preizkušeni, a diskreditirani in nevarni politiki izvršenih dejstev?

Če so podatki avstrijskega tiska realni, potem je vsekakor res, da je zakonski osnutek za manjšino nesprejemljiv. Vsebuje nekaj, kar so predstavniki koroških Slovencev že večkrat in kar najbolj odločno zavrnili: tako imenovano „ugotavljanje manjšine". Oblika je sicer res drugačna, kot jo zahtevajo najbolj zagrizeni nacionalistični krogi na Koroškem, toda vsebina zakonskega osnutka je vendarle naravnana na ponovni poskus bistvenega skrčenja dvojezičnega ozemlja. Določa namreč uporabo slovenščine samo v tistih krajih, kjer se bo tretjina članov občinskega odbora izrekla za nekakšen referendum o dvojezičnosti in kjer se bo potem najmanj tretjina volivcev tudi odločila za dvojezičnost. „Koncesija" naj bi najbrž bila v tem, da bi se „ugotavljanje manjšine" ne odvijalo v ozračju vsedeželne nacionalistične histerije, temveč „parcelirano" po posameznih krajih in v različnih obdobjih. Toda učinek bi bil isti. Diskriminacijski pritisk povojnega obdobja je povzročil, da se je pri zadnjih dveh štetjih prebivalstva znižalo število Slovencev, ki so spričo šovinističnega ozračja v deželi na ta ali oni nanotranja zadeva, kar dokazujejo podpisi na rodnost, za 40 odstotkov. Doslej pa še ni bilo nobenega zanesljivega znamenja, po katerem bi lahko sklepali, da se je ali da se bo ta za avstrijsko demokracijo tako sramotni proces ustavil.

Potemtakem je vsak tak poskus „ugotavljanja manjšine" objektivno poskus, z navidez demokratično metodo doseči nedemokratični cilj: dokumentirati neresnico kot resnico, dobiti uradne številke, ki niso v skladu z resničnim številom, in se s tem izogniti obveznostim . . . Koroški Slovenci nenehno poudarjajo: vsaj tisto ozemlje, na katerem je veljala uredba o dvojezičnem šolstvu, je dvojezično ozemlje, na katerega se nanašajo določila državne pogodbe; Slovencev ni treba „iskati" in „ugotavljati".

Na obljubljenem srečanju s predstavniki vlade bosta predsednika ZSO in NskS — kot je sklepati po manjšinskem tisku — to stališče razločno ponovila; ne glede na to, da bosta imela pripombe tudi k načrtom, proglasiti slovenščino za nekakšen „pomožen" jezik, če bi jo kje uvedli — to je vsekakor problem zase.

Pripomniti je treba, da tudi naša javnost pozorno spremlja dogajanje. Uresničevanje določil državne pogodbe ni samo avstrijska notranja zadeva, kar dokazujejo podpisi na tej listini. Vprašanje narodnostnih manjšin, ki smo jih obojestransko proglasili za element zbliževanja, pa je še posebej pomembno za meddržavne odnose.

Za narodni park Vzhodne Karavanke

V Ljubljani je bil minuli teden tridnevni kongres Mednarodne alpske komisije, v kateri so zastopane Avstrija, Francija, Italija, Jugoslavija, Švica in Zahodna Nemčija. Na kongresu je jugoslovanska delegacija stavila predlog, da bi območje Kamniških in Savinjskih alp na tleh Slovenije in Koroške proglasili za narodni park. Predlog je bil sprejet, za njegovo realizacijo je vendar potreben medsebojni sporazum. Avstrijski delegaciji je med drugimi pripadal višji gradbeni svetnik dr. Hans Bach od koroške skupine Avstrijske zveze za varstvo narave.

Severna meja tega narodnega parka je bila orisana tako-le: na zahodu se bi park pričel pri Hajnževem sedlu na avstrijsko-jugoslovanski meji v Košuti. Njegova meja bi potem tekla ob vznožju Košute proti vzhodu do Frajbaha, od tam bi se obrnila proti severu in bi tekla vzdolž Obirja ob Rožanski državni cesti do Železnokapelške državne ceste. Od tam bi meja tekla mimo Miklavčevega ob vznožju Karavank do državne meje na Lenartovem sedlu, kjer bi zapustila Koroško in tekla naprej ob vznožju Savinjskih in Kamniških alp.

S takim sporazumom bi bila zavarovana priroda območja vzhodnih Karavank, ter Savinjskih in Kamniških alp, ki je polna v resnici redkih naravnih lepot, kakor so to n. pr. soteska v Korte, območje Kočne in Jezerskega, Logarska dolina, Velika planina in Kamniška Bistrica, da navedemo le glavne med njimi.

Želeti bi bilo, da bi bila pobuda mednarodne alpske komisije tudi v tem primeru uspešna, kakor je bila že v številnih drugih primerih, kjer je šlo za to, da se ohrani od človeške roke neoskrunjena priroda alp in njene lepote. Ta nevarnost je v našem času povsod velika, saj še ni dolgo od tega, ko so se pri nas na Koroškem ubadali z načrtom gradnje elektrarne na Obirskem, po katerem bi bila ta lepa gorska dolina od soteske v Korte navzdol domala vsa preplavljena. Komaj par mesecev je od tega, ko so v območju Kočne pričeli brez dovoljenja vrtati rudniški rov. S spremembo tega območja v narodni park bi bili taki in podobni poskusi lahko preprečeni, kakor je bila lani poleti n. pr. s strani Skupščine Slovenije preprečena gradnja elektrarn v Julijskih alpah in vzdolž Soče.

Danes, ko človeški razum in njegova roka na lovu za denar vrtata po vseh gorah in pri tem podirata, kar je prirodno lepega in privlačnega, je treba bolj kot kedaj koli prej naravo zakonito zavarovati. Zlasti v krajih in deželah, ki so — kakor Koroška — polne čedalje bolj utripajočega turizma. Še manj kot mi prenašamo uniformirano življenje industrijske družbe, ga bodo prenašali naši zanamci. Še bolj kot nas bo nje vodila pot v čuda narave in veliko bolj kot mi bodo iskali tam svoj oddih in svojo srečo. Zato pa je treba take kraje postaviti pod zakonito zaščito in sicer na mednarodni ravni, kjer to le gre. V primeru vzhodnih Karavank je pobuda dana, sedaj jo je treba realizirati.

Sindikalisti iz Slovenije na Koroškem

V četrtek in petek minulega tedna je bivala na Koroškem dvanajstčlanska delegacija sindikata delavcev družbene dejavnosti Slovenije na Koroškem in s tem vrnila obisk koroški delegaciji sindikata javnih uslužbencev v Sloveniji. Istočasno so se pri svojih koroških kolegih mudili na obisku tudi športni novinarji iz Slovenije.

Koroški sindikalisti so sindikalno delegacijo iz Slovenije prijateljsko sprejeli. Za časa bivanja na Koroškem so jo seznanili z delom in ureditvijo državne uprave, pri raznih ogledih pa zlasti z organizacijo šolstva, zdravstva in zdravstvenega zavarovanja. Pri tem so z njimi ponovno izmenjali svoje izkušnje na teh področjih.

V četrtek zvečer je delegacijo sprejel koroški deželni glavar Sima. V sprejemni dvorani koroške deželne vlade se je z udeleženci sprejema delj časa zadržal v razgovoru, pri čemer je pohvalil razvoj prijateljskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo, ki se zlasti razvija na kulturnem in športnem področju ter med nekaterimi obmejnimi občinami, posebej pa je naglasil pomen in potrebo nadaljnega razvoja takega sodelovanja na drugih stičnih področjih. Sprejema sta se udeležila tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Franc Pirkovič in konzul Željko Jeglič.

Letovanje naših otrok na Jadranu

Letos bo letovala le ena skupina otrok iz Koroške na morju. Letovala bo v Savudriji od prvega tedna počitnic naprej tri tedne.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že zdaj bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

— zadnje šolsko spričevalo,
— priporočilo krajevne prosvetne ali zadružne organizacije,
— osebno izkaznico otroka s sliko in
— režijski prispevek v znesku šil. 300

in vse skupaj poslati do najkasneje 25. junija 1967 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10/I, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Posebej opozarjamo, da posameznih dokumentov ne prevzemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 25. juniju ne sprejemamo nobenih prijav več.

Za vsakega otroka je treba poleg zgoraj navedenih dokumentov oddati tudi zdravniško spričevalo, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. Šele ko prejmemo to zdravniško spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri- in večkrat na letovanju, bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljna navodila.

R A Z P I S

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1967-68.

Pogoji za sprejem v prvi letnik so:

- **uspešno dokončana osnovna šola,**
- **starost najmanj 16 let in**
- **telesna ter duševna zrelost.**

Pogoj za sprejem v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katere koli druge kmetijske šole.

Prošnjo za vpis je treba nasloviti do 30. 6. 1967 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje - Föderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri upravi šole ali pa na sedežih Slovenske kmečke zveze in Kmečke gospodarske zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

Novost v celovški bolnišnici:

Nevrokirurgični oddelek

Celovška deželna bolnišnica svoje oddelke vedno bolj izpopolnjuje. Najnovejši dosežek na tej poti je nevrokirurški oddelek v njeni kirurgiji. Doslej tega oddelka ni imela, vsled česar je morala bolnike, pri katerih so bile potrebne operacije na možganih in hrbtenici pošiljati na klinike v Grazu, na Dunaju ali v Innsbrukku, ki imajo nevrokirurgične oddelke.

Pod vodstvom primarija prof. Judmaierja je dobila sedaj tudi kirurgija celovške deželne bolnišnice svoj nevrokirurgični oddelek. Vodstvo tega oddelka je prevzel univerzitetni docent dr. Walter Bischof, ki je rodom Tirolčan in ki je na tem področju delal 12 let na medicinski fakulteti univerze v Kölnu.

V področje nevrokirurgije spadajo poleg operacij, ki so povezane z nezgodnim poškodovanjem živčnega sistema zlasti operacije tumorjev na možganih in na hrbtenici, motenj v krvnem obtoku in poškodb v sklepih. Z ustanovitvijo posebnega oddelka za take kirurgične posege je kirurgija celovške deželne bolnišnice pridobila oddelek, ki v pogojih današnjega življenja čedalje bolj pridobiva na pomenu. S tem je dosežen nov napredek zdravstva na Koroškem, ki bo končno v največjo korist tukajšnjemu prebivalstvu.

O b j a v a

DIJAŠKEGA DOMA SŠD V CELOVCU

Vse starše, katerih otroci so že doslej stanovali v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, kakor tudi nove interesente, ki želijo, da bi bili njihovi otroci sprejeti v dom, opozarjamo, naj prijavijo gojence za prihodnje šolsko leto najkasneje do 8. julija 1967 upravi Dijaškega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Tarviser Straße 16.

Ker je razpoložljivi prostor v domu omejen, opozarjamo vse interesente, da bomo mogli upoštevati samo pravočasne prijave.

Uprava Dijaškega doma SŠD v Celovcu

Mejni prehod za alpiniste na Stol markiran

prehod na Peco bodo markirali v nedeljo

Alpinistični prehod meje z Mačenske planine na Stol, ki je odprt od 15. aprila naprej, je od zadnje nedelje naprej markiran in opremljen s potrebnimi opozorili. Pot od Celovške koče preko sedla na Belšici je markirana z belo-rdeče-zelenimi znamenji. Markirali so jo alpinisti Koroške in Slovenije. Na mejnem prehodu na Belšici opravlja službo slovenski miličnik. Prehod je do 15. novembra odprt vsak dan od sončnega vzhoda do njegovega zahoda.

Istočasno je bila markirana tudi nadaljna pot na stol. Ta alpinistična pot se začne na jugoslovanski strani Ljubeljskega predora in vodi preko Zelenice na Ljubelj. Tretja pot na Stol je sedaj v gradnji. Koroški alpinisti jo gradijo z Mačenske planine po severni steni Stola navzgor.

Do nedelje bo zgotovljena tudi markacija prehoda na Peco od Sedmih koč preko Kordeževega vrha. Ta prehod je odprt do 15. oktobra vsak dan od 6. ure zjutraj do petih popoldne.

O B V E S T I L O

Visokošolski dom Korotan obvešča:

Kdor želi biti za prihodnje šolsko leto sprejet v dom, naj se prijavi do 20. junija 1967 na naslov: Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien.

K O L E D A R

Petek,	9. junij:	Veronika
Sobota,	10. junij:	Margareta
Nedelja,	**11. junij:**	**Barnaba**
Ponedeljek,	12. junij:	Janez
Torek,	13. junij:	Anton Pad.
Sreda,	14. junij:	Bazilij
Četrtek,	15. junij:	Vid

V A B I L O

na ponovitev proslave materinskega dne v nedeljo, 11. junija 1967 ob pol tretji uri v farni dvorani v Št. Ilju ob Dravi.

Na sporedu: petje, deklamacije in tri igre.

Vabijo mladi igralci iz Bilčovsa.

PRIHODNJO NEDELJO:

Velik telovadni nastop v Tržiču

Športno društvo „Partizan" v Križah pri Tržiču bo svoj VIII. tradicionalni športni teden zaključilo v nedeljo, 11. junija 1967 z velikim telovadnim nastopom v Križah.

Pričetek bo ob dveh popoldne s spuščanjem padalcev in preletom športnih letal.

Pri telovadnem nastopu sodelujejo športniki Gorenjske, učenci osnovnih šol Tržiča in Križev, pripadniki vojske, Alpski letalski center Lesce, najboljši orodni telovadci Slovenije, folklorna skupina, atleti Gorenjske, podmlakarji RK šole H. Bračiča ter pihalni godbi „Stahlklang" iz Borovelj in Tržiča.

Slov. planinsko društvo Celovec

S P O R O Č I L O

Vsem članom sporočamo, da je združeno turistično, prometno in gostinsko podjetje „Transturist" v Škofji Loki odobrilo vsem članom našega društva na nihalni žičnici na Vogel pri Bohinju enak popust, ki ga uživajo člani planinskih društev v Sloveniji. Za dosego popusta je treba predložiti člansko izkaznico.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

ZILJSKA BISTRICA. — Z razlastitvijo leta 1939 so ziljski kmetje zgubili zemljišča na italijanski strani meje. Kljub številnim zahtevam in pogajanjem Italija doslej za to razlastitev ni plačala nobene odškodnine. Ker so medtem nekateri občani zaradi razlastitve prišli v socialno izredno težaven položaj, je deželni glavar Sima prosil zvezno vlado, da bi iz državnih sredstev refundirala to odškodnino.

BAČE. — Vodna zadruga Dobje-Baško jezero je v Zgornjem Dobju zgradila rezervoar za 200 kubičnih metro vode. Ker ta rezervoar za potrebe po vodi v prihodnosti ne bo zadostoval, se je odločila za gradnjo drugega rezervoarja med Bačami in Drobolami. Rezervoar v isti velikosti bo stal 1,2 milijona šilingov.

VRBA. — Za restavriranje dveh cerkev podružnic je deželna vlada odobrila deželni prispevek v višini 35.000 šilingov. 5000 šilingov bo prispevala za pokritje podružnice v Kantingu, za restavriranje francoske cerkvice v Spodnjih Vogličah pa 30.000 šilingov.

HODIŠE. — Na Rutu je v četrtek minulega tedna prišel kmet Jožef Setz s traktorjem s poti, vsled česar se je traktor prevrnil in pokopal Setza in 44-letnega Tonija Mikscheja pod seboj. Oba sta pri tem utrpela težje poškodbe.

BOROVLJE. — Ljudska banka je lani povečala svoj promet za 25 odstotkov. Hranilne vloge pri tem zavodu so narasle na 39 milijonov šilingov, dana posojila pa na 31 milijonov šilingov. Dobroimetja pri drugih denarnih zavodih so se povečala za 41 odstotkov.

CELOVEC. — Deželna vlada je določila, da bodo v Celovcu 8. oktobra 1967 volitve v mestni občinski svet. Pričakujejo, da bo pri teh volitvah nastopilo pet strank.

CELOVEC. — V času od 23. do 25. junija bo v Celovcu ljudski festival, ki bo povezan s srečanjem evropskih mest. Festivala se bodo udeležili oficialni predstavniki Gorice, Ljubljane, Strassburga, Venloja in Wiesbadena.

VELIKOVEC. — Novo mestno kopališče je zgotovljeno, svečana otvoritev je določena za začetek julija. Ob kopališču je bil zgrajen ličen bife. Vstopnino na kopališče je občinski svet zvišal, pri čemer je za mladino določil 25 odstotkov popusta.

ŽITARA VAS. — V Zagorjah je v soboto popoldne pogorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje kmeta Karla Ravnikarja. Škodo cenijo na 400.000 šilingov, z zavarovanjem je vendar krita le polovica škode. Sedemčlanska družina je sedaj brez strehe.

NEPREMAGLJVI PETELIN

Naj je resnica ali laž — nekoč je živel tak petelin. Brskal je po smeteh in našel zlatnik.

Zletel je na streho in zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku, zlatnik sem našel!"

Slišal ga je cesar in ukazal hlapcem, naj mu zlatnik vzamejo in ga prinesejo njemu.

Hlapci so šli, vzeli petelinu zlatnik in ga prinesli cesarju.

Petelin je zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku, cesar si je moje premoženje prisvojil!"

Cesar je vrnil zlatnik hlapcem in jim rekel:

„Odnesite ta zlatnik in ga dajte petelinu, da ne bo nepridiprav vsemu svetu razglašal!"

Hlapci so šli in vrnili zlatnik petelinu.

Petelin je spet zletel na streho in zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku, sam cesar se me je ustrašil!"

Cesar se je zjezil in ukazal hlapcem:

„Ujemite nepridiprava, odsecite mu glavo, skuhajte ga in mi ga prinesite. Pojem ga in se ga rešim."

Hlapci so petelina ujeli in ga prinesli cesarju. Petelin pa je zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku, sam cesar me je v goste pozval!"

Petelina so zaklali in položili v kotel, da bi ga skuhali.

Ampak petelin ni odjenjal.

„Ku-ka-re-ku, cesar me je v vročo kopel dal!" je zakikirikal.

Petelina so skuhali in ga postavili pred cesarja.

Petelin je spet zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku, s cesarjem za isto mizo sedim!"

Cesar ga je zgrabil in ugriznil vanj.

Petelin je bil že grižljaj, pa je še zmeraj kikirikal:

„Po ozki ulici se sprehajam, „ku-ka-re-ku!"

Ko je videl cesar, da se petelin še zmeraj ni unesel, je ukazal hlapcem, naj potegnejo sablje in se pripravijo. Če bo petelin še enkrat zakikirikal, naj usekajo.

Hlapci so potegnili sablje, se postavili v pozor — eden na to stran, drugi na drugo, tretji zadaj — in čakali.

Petelin je prilezel tačas v cesarjev želodec in zakikirikal:

„Na belem svetu sem bil, v črno cesarstvo sem pal! Ku-ka-re-ku!"

„Po njem!" je ukazal cesar.

Hlapci so usekali in cesarja razpolovili.

Petelin pa je skočil ven, odletel, sedel na streho in zakikirikal:

„Ku-ka-re-ku! Ku-ka-re-ku!"

Armenska pravljica

Siromak in vila

Nekoč je živel ribič, tako siromašen, da ni imel grižljaja kruha. Vzel je mrežo in šel k reki, da bi si nalovil rib. Vrgel je, izvlekel in iz mreže se je izmotala prelepa deklica. Ribič se je prestrašil, lepotica pa mu je rekla:

— Pojdiva k tebi, v tvojo vas!

— Ne, je odgovoril revni ribič. — Saj me bodo moji sosedje pognali. Tako sem reven, da še sebe ne morem preživljati.

— No, prav, je rekla deklica. — Pojdiva in živela bova v kakšni zapuščeni koči.

In naselila sta se v zapuščeni koči. Ko se je zmračilo sta legla, da bi zaspala. Kasno v noči pa je žena vstala in ustvarila mnogo čudovitih stvari. Živino, hišo, sužnje in ljudi.

Ko se je revež zjutraj prebudil, je vse to zagledal in se od sile začudil. Žena pa mu je rekla:

— Dragi moj, vse to je tvoje. Samo nikoli več se ne približaj obali reke, kjer si me izvlekel.

In mož ji je odgovoril:

— Le počemu naj grem, ko sem postal tako bogat.

Dolgo sta živela, zadovoljno in srečno. Nekoč pa se je mož spomnil, vzel ribiško mrežo in šel lovit ribe prav na tisto mesto, kjer je ujel v mrežo svojo lepo ženo.

Vrgel je mrežo v valove, izvlekel in zagledal spet v njej deklico, še lepšo kot je bila njegova žena. Zaprosil jo je:

— Pojdi z menoj v vas.

Ona pa mu je rekla: — Ne, najprej ubij svojo ženo in potem pridi pome.

Mož je vzel kopje, šel v gozd in zarinil kopje v drevo mulombe. Kopje je pordečelo od drevesnega soka, kot bi bilo krvavo. Potem se je vrnil in ga pokazal lepotici na bregu reke. Ona pa mu je rekla:

— Ne, nisi je ubil, ampak si zarinil kopje v drevo mulombe.

Mož se je vrnil v svojo vas in ubil psa. Ko je pokazal krvavo kopje, mu je rekla:

— Ne, ubil si psa. Tvoja žena pa je živa in sedi v hiši.

Tedaj je stekel domov in zagnal kopje v svojo lepo ženo.

Gorje! Izginila je žena, živina, sužnji, vse, kar je imel in tudi lepotica na bregu reke.

Bil je bolj reven kot kdorkoli na svetu.

(Afriška pravljica)

Jezernik

V bohinjskem jezeru je v davnih dneh živel povodni mož, ki je bil urnih rok, da mu nobena riba ni ušla; vsako je ulovil, na katero se je bil namahnil, ulovek pa je odnašal v svoj podvodni grad, kjer se je samogoltnik samši tiščal glad.

Tisti čas pa je v Ukancu pod Pršivcem v nizki bajti bival ribič, ki je bil ubožec, ker drugega ni imel ko vršo, katero je vsak dan od vida do vida namakal v jezerki vodi. Pa so minili dnevi, ko ni ujel nobene ribe, ker mu je jezernik vselej vse pregnal izpred vrše. Brž ko je povodni mož zagledal na jezerskem bregu ribiča, se je tako dolgo premetaval in po vodi kobacal, dokler ni vseh rib odgnal. Da bi ne umrl od gladu, je ribič lovil tudi ponoči. A glejte, tudi ponoči ni nobena riba zašla v njegovo vršo, ker je povodni mož v spanju tako drnjohal, da je njegova sapa vzvalovila gladino jezera in da nobena riba ni zašla v ribičev sak.

»Da bi te vrag!« je neke noči opolnoči zakričal ribič. »Le počakaj, povodni mož! Če mi boš ribe izpred vrše podil, bom ti jaz storil, da ne boš nobene več ulovil!«

»Ojoj, ubogo revše, koliko pa te je v hlačah dopetačah, da mi groziš!« se je povodni mož posmehljivo oglasil iz jezera.

A ko se je zdanilo, je ribič pohitel domov in se vrnil na jezerski breg s težko kopačo ter pričel kopati jarek.

Radovedni jezernik ga je nekaj časa opazoval, nato pa je zamomljal: »Kaj pa delaš?«

»Jarek bom izkopal!« je odgovoril ribič. »Globok jarek, da bo po njem odtekala jezerska voda in z njo ribe, ti pa boš na suhem žaloval in gladoval.«

»Ojej, samo tega nikar!« se je ustrašil povodni mož. »Brez vode mi ni bitka ne žitka! Če mi vodo izpustiš, me ugonobiš! Pusti mi jezernico, pa ti bom dal takšno vršo, da bo zmeraj polna rib!«

Rečeno — storjeno! Po vodi je priplavala pred začudenega ribiča čudežna vrša povodnega moža.

Zdajci je ribič zadegal kopačo v jezero, kjer mogoče še dandanašnji na jezerskem dnu rjavi, nato pa je potegnil vršo iz jezernice. In glej, bila je polna najlepših jezerk, da je bilo postrvje pečenke zadosti za ribiča in vse Bohinjce.

Ko pa je ribič umrl, je izginila tudi čudežna vrša povodnega moža. Poslej tudi Bohinjci jezerci nimajo nikoli več postrvje pečenke odveč.

Lojze Zupanc

Čudežne gosli

Živel je mlinar čarovnik. Imel je pomočnika usipalca, ki mu je pomagal pri delu. Delal je ta usipalec tri leta pa pravi:

»Mojster, dajte mi nekaj denarja na pot, jaz grem domov.«

Mojster pa reče madeniču:

»Denarja nimam, a dam ti takšne gosli — kadar nanje zaigraš, boš videl razna čudesa.«

Vzel je mladenič gosli in šel. Hodi in hodi, a pot je držala skozi hosto in v hosti so ga napadli razbojniki. Pa ga vprašajo:

»Kam pa hitiš, mlinar?«

»Domov hitim,« pravi.

»Daj nam denar, a če ga ne daš — tvoja smrt!«

Denarja nimam, imam pa takšne gosli — kakor hitro zaigraš nanje, se zgodijo razna čudesa.«

»Pa nam zaigraj!«

Zaigral je mlinar in razbojniki so zaplesali, ne morejo se več ustaviti.

»Nehaj, nehaj, beli mlinar, dali ti bomo vrečo zlata.«

Nehal je mlinar igrati in tatovi so mu prinesli vrečo zlata. Vzel je mlinar vrečo zlata in je šel domov. Pa pride domov. Razbojniki pa govorijo med seboj:

»Eh, kakšni bedaki smo, kakšni bedaki — tako smo plesali, da smo skoraj dušo dali iz sebe, pa smo mu dali povrh še vrečo zlata.«

Pa se je odločil eden izmed razbojnikov, da mladeniča poišče. Pride razbojnik na sodišče in reče sodniku:

»Mlinar mi je ukradel vrečo zlata.«

Sodnik ni razmišljal dolgo, poklical je biriče in jim naročil, naj ujamejo mlinarja. Raztepli so se biriči na vse strani in ujeli mlinarja, ga pripeljali pred sodišče.

»Si ukradel,« vpraša sodnik mlinarja, »vrečo zlata?«

»Ne,« pravi, »razbojniki so mi jo sami dali.«

»Ni res,« odgovori sodnik, »razbojniki nikomur ne dajejo zlata, narobe — odvzemajo ga. Obesiti te je treba!«

Pa so začeli postavljati vislice sredi vasi. Zbrali so se ljudje, da vidijo, kako bodo obešali mlinarja. Mlinar pa pravi:

»Dobri ljude dovolite mi, da poslednjikrat na svoje gosli zaigram, saj potem ne bom nikoli več.«

Razbojnik pa zavpije:

»Joj, joj, nikar mu ne dajte igrati.«

»Ne,« reče sodnik, »poslednjo željo mu moramo izpolniti.«

A komaj je zaigral na gosli, so vsi poskočili in plesali, še kokoši so zaplesale in psi, mlinar pa igra in igra — in razbojnik je nazadnje priznal, da mu je res on dal vrečo zlata.

Tedaj so mlinarja spustili pa obesili razbojnika.

ROBERT MERLE 37

„Se pravi, nobene garancije nimate, da boste obdržali to službo?"

„Nein, Herr Reichsführer."

„V tem primeru nimate kaj izgubiti, če službo sami zapustite."

„Nein, Herr Reichsführer. Samo če mi dovoli polkovnik baron von Jeseritz."

Drobno se je nasmehnil:

„Dovolil bo, o tem ste lahko prepričani."

In dodal je še:

„Premislite in v osmih dneh mi odgovorite."

Nalahno je s konci prstov potrkal po mizi in rekel:

„To je vse."

Pozdravil sem, odzdravil mi je in odšel sem.

Na posestvo sem se vrnil šele naslednji večer. Otroci so že spali. Z Elsie sva povečerjala, potem sem natlačil pipo, jo pripalil in šel sedet na klop pred hišo. Vreme je bilo toplo, noč je bila nenavadno svetla.

Čez nekaj časa je Elsie prišla za mano in povedal sem ji o Himmlerjevem predlogu. Ko sem končal s pripovedovanjem, sem jo pogledal. Z rokami se je naslanjala na kolena, njen obraz je bil nepremičen. Potem sem še dodal:

„Materialni pogoji spočetka ne bodo dosti boljši kakor tukaj — razen, da ti ne bo treba toliko delati."

Rekla je, ne da bi se zganila:

„Tu ne gre zame."

Nadaljeval sem:

„Položaj se bo izboljšal, ko postanem oficir."

„Misliš, da te lahko imenujejo za oficirja?"

„Seveda, saj sem že dolgo član stranke, moja prejšnja vojaška služba pa tudi nekaj šteje."

Elsie se je obrnila k meni in videl sem, da ji z obraza sije začudenje.

„Oficir! Saj si zmeraj želel postati oficir, ali ne?"

„Seveda."

„Čemu pa potem še oklevaš?"

Na novo sem moral prižgati pipo, in rekel sem:

„Nič me ne mika."

„Kaj pa ti ni všeč?"

„Arest je zmeraj arest. Pa čeprav si stražar."

In levo roko si je položila v desno dlan.

„Če misliš tako, potem je stvar jasna: odkloniti moraš."

Nič nisem odgovoril in čez nekaj trenutkov je Elsie spet vprašala:

„Ali bi te reichsführer gledal črno, če bi rekel ne?"

„Kje pa! Kadar poveljnik svojemu vojaku prepusti izbiro, se ne more jeziti zaradi njegove odločitve."

Začutil sem, da me je Elsie pogledala, pa sem jo vprašal:

„Kaj pa ti misliš? Ti je predlog všeč?"

Brez oklevanja je odgovorila:

„Ne, ni mi všeč. Niti malo mi ni všeč."

A takoj nato je še dodala:

„Ampak na tisto, kar jaz mislim, se ne smeš ozirati."

Nekajkrat sem potegnil iz pipe, potem sem se sklonil, nabral pest kamenčkov in jih pričel premetavati po dlani.

„Reichsführer pravi, da bom v KL še najbolj koristil stranki."

„KL?"

„Da, to je Konzentrationslager."

„Pa zakaj tako misli?"

„Ker sem bil pet let zaprt."

Elsie se je zleknila na naslonjalo klopi in pogledala predse.

„Tudi tukaj lahko koristiš."

Počasi sem ponovil:

„Seveda. Tudi tukaj lahko koristim."

„In tu je delo, ki ga imaš rad."

Po teh besedah sem malo pomislil in naposled rekel:

„Toda to ne pride v poštev. Če stranki bolj koristim v KL, se pravi, da moram oditi v KL."

„Morda pa si tukaj bolj potreben?"

Vstal sem.

„Reichsführer ni tega mnenja."

Kamenčke sem drugega za drugim pometal v kamnito ograjo vodnjaka, potrkal s pipo po škornju, da je izpadel pepel, in odšel v hišo. Slačil sem se že, ko je Elsie prišla za mano. Bilo je pozno, utrujenost me je grabila, a nisem mogel zaspati.

Naslednji dan je Elsie takoj po kosilu odnesla otroke spat, še preden je pomila posodo. Usedel sem se na svoj stol pri na pol odprtem oknu in prižgal pipo. Elsie mi je obračala hrbet in slišal sem rahlo rožljanje posode v pomivalnem koritu. Nasproti mene sta se dva topola, vsak na eni strani ograje, bleščala v soncu.

In zaslišal sem, kako je Elsie vprašala:

„No, kako si se odločil?"

Obrnil sem glavo proti nji. Videl sem jo v hrbet. Sklanjala se je nad korito.

„Ne vem."

Kaj je treba vedeti o afriški prašičji kugi?

S pričetkom turistične sezone se je povečala nevarnost, da bo iz Italije v naše kraje prenešena afriška prašičja kuga, bolezen, katere povzročitelj je trdoživ in proti kateri pravzaprav ni zdravila. Ta bolezen se je v Italiji prvič pojavila v marcu tega leta in sicer v bližini rimskega letališča. Kakor so ugotovili, je bila tja prenešena z letalom in sicer v pomijah ali ostankih hrane, ki so jih bližnji kmetovalci kupili za krmljenje prašičev. Medtem se je ta bolezen razširila že na 13 italijanskih provinc vse do Latisane ob cesti Trst—Benetke. Do konca aprila so morali zaradi tega v Italiji pobiti in sežgati nad 60.000 prašičev, koliko pa so jih sežgali še potem, ni znano.

Sicer so medtem vse okoliške države zaprle italijansko mejo za uvoz živine, prašičev ter mesa in mesnih izdelkov vsake vrste iz Italije vključno mesnih izdelkov za popotno hrano. S tem je sicer nevarnost prenosa te bolezni v naše kraje omejena, vendar še zdaleka ne preprečena. Gre za to, da se je tudi drugače obvarujemo. Zato pa jo je treba poznati.

Afriško prašičjo kugo poznamo v Evropi od leta 1958, ko je izbruhnila na Portugalskem. Od tam je prišla leta 1960 v Španijo, leta 1964 v Francijo, letos pozimi se je prvič pojavila v Italiji. Pri njej gre za bolezen, katere povzročitelj je doma v Afriki in sicer v območju ekvatorja in južno od njega. Tamkajšnjim prašičem ne povzroča nič hudega, za prašiče evropskega porekla pa je silno nevaren. To so ugotovili leta 1921 v Keniji, kjer je zaradi bolezni poginilo 98 odstotkov prašičev, ki so izvirali od evropskih pasem. Prašiči, ki so jo preboleli in ostali pri življenju, so postali nosilci njenih kali.

Na podoben način kot v Keniji se je pojavila tudi po drugih afriških državah ter na Portugalskem in v Španiji, kjer je niso mogli zatreti, čeprav so okoli njenih žarišč poklali vse prašiče.

ZNAKI IN NEVARNOST POJAVA BOLEZNI

Največje zlo te bolezni je, da jo prepozno zapazimo. Ko je povzročitelj prašiče napadel, jim ni več rešitve. Čez 10 do 20 dni zbolijo in po nadaljnih 2 do 3 dneh skoraj vsi poginejo. Tisti, ki so ostali pri življenju, prenašajo bolezen naprej. Toda nevarnost prenosa bolezni ni le v prevažanju takih prašičev in trgovanju z njimi. Za prenos bolezni je ravno tako nevarno meso. Treba je namreč vedeti, da se povzročitelj v krvi bolnega prašiča ohrani vsaj 18 tednov, v iztrebkih bolnih živali najmanj 11 dni, v poginulih prašičih vsaj 10 tednov, v okuženih hlevih pa tudi tri mesece. V svinini, ki je prekajena se drži 5 mesecev in več, v ohlajenem in zmrznejnem mesu pa še delj.

Zaradi take odpornosti in trdoživosti povzročitelja so za prenos afriške prašičje kuge nevarni vsi mesni izdelki, ne le iz svinine, marveč tudi iz govedine ali drugega mesa. Za okužbo prašiča namreč zadostuje le malenkostna količina kužine, ki jo mesar na meso in mesne izdelke lahko prenese s svojim nožem ali sekiro. Tako je tudi razumljivo, da so pomije in ostanki hrane najpogostejši prenašalec afriške prašičje kuge.

KAKO BOMO NJEN POJAV PREPREČILI?

Poleg prašičev, ki na tej kugi niso poginili in poleg mesa, mesnih izdelkov in pomij je tudi človek lahko prenašalec bolezni. Dokazano je namreč, da je bila bolezen prenešena tudi z obutvijo in obleko ter vozili ljudi, ki so prišli iz okuženih področij. Vendar proti tovrstnim prenosom delujejo razna razkužila, medtem ko proti mesu, mesnim izdelkom in pomijam ne delujejo.

Zato moramo spričo turistične sezone zaenkrat vse kmetovalce v bližini mest in turističnih centrov ter ob cestah preko katerih gre turistični val, z vso resnostjo svariti,

- **da prenehajo s krmljenjem svinj s pomijami, o katerih ne vedo, kaj je v njih,**
- **da strožje, kot doslej nadzorujejo svoje prašiče in da ob vsakem njihovem obolenju takoj pokličejo krajevnega živinozdravnika, da ugotovi, za kakšno obolenje gre,**
- **da v svinjake ne spuščajo tujih oseb, o katerih ne vedo, od kod so prišle.**

Kako resno je treba upoštvati vse ukrepe, da se obranimo afriške prašičje kuge, sledi tudi iz tega, da so veterinarske oblasti v Sloveniji iz varnostnih razlogov prepovedale vse obiske tujih ljudi na farmah in sicer tako na prašičerejskih kot na govedorejskih. Taiste oblasti se bavijo tudi z možnostjo, da bi iz najbolj ogroženih obmejnih področij odstranili vse prašiče.

KAKO SE PROTI AFRIŠKI PRAŠIČJI KUGI BORIJO DRUGOD?

Doslej je edino Francozom uspelo afriško prašičjo kugo docela zatreti. Ko so leta 1964 bolezen odkrili na dveh mestih ob španski meji, so v celotnem obmejnem pasu postavili prašičerejo in trgovanje s prašiči in njihovim mesom pod najstrožjo kontrolo. Ob vsakem izbruhu so poklali in zažgali vse prašiče v okolici, kmetom pa so plačali primero odškodnino. Tako so tiste čase ob španski meji poklali in zažgali več stotisoč prašičev.

V Italiji v začetku proti bolezni niso nastopili s tako rigoroznimi ukrepi. Zaostritev veterinarsko policijskih ukrepov je bila uvedena šele, ko je za boleznijo poginilo več desettisoč prašičev. Sedaj na okuženih gospodarstvih pobijejo in zažgejo vse prašiče. V okolici Cremone je na grmadah v enem dnevu zgorelo 1400 prašičev. Prepovedana je vsaka prodaja in prevažanje prašičev, kajti prav v prevažanju prašičev v dobi med okužbo in izbruhom bolezni je bil glavni vzrok nagle raširitve bolezni na več tisoč kvadratnih kilometrov, od Neapla do bližine Trsta.

Toda ti policijski ukrepi v Italiji le malo pomagajo. Življenje gre kljub vsem prepovedim svojo pot. Povsod se ob nesrečah in katastrofah pojavijo ljudje, ki iz stiske kujejo denar. Takih tudi v Italiji ne manjka. Kmalu po uveljavljanju zgornjih določil so se po okuženih področjih pojavili mešetarji in mesarji in pričeli pod ceno pokupovati prašiče in jih spravljati v svoje klavnice, od tam pa spet pod ceno prodajati meso in mesne izdelke. Spričo tega nevarnost nadaljnega širjenja bolezni v Italiji in njenega prenosa v sosedne dežele še nikakor ni preprečena, marveč je postala le še bolj akutna. Pri tem si je treba biti tudi še na jasnem, da tudi najstrožje preiskave potnikov za mesom in mesnimi izdelki na meji, prenosa bolezni v naše kraje ne morejo preprečiti.

Za boljšo ureditev kmetijskega prostora

Poleg razkosanosti kmetijskih zemljišč sta v dobi mehaniziranega kmetovanja prenatrpanost naselij s kmetijskimi poslopji in njihova odaljenost od kmetijskih zemljišč ena največjih ovir za racionalno kmetovanje in za njegovo poenostavitev. Prva povzroča negodovanja v soseščini, druga pa velike zamude v času.

Toda to nista edina vzroka, da je parlament skupno z zakonom o poenostavitvi potopka zložitve kmetijskih zemljišč (glej SV št. 17 od 28. 4. 1967 — op. ur.) sklenil tudi zakon, ki omogoča boljšo ureditev kmetijskega prostora. Zakon — imenuje se »Landwirtschaftliches Siedlungs-Grundsatzgesetz (BGBl. Nr. 79 v. 15. 2. 1967)« — upošteva tudi dejstvo, da bo kmet ostal le, kdor kmet ostati hoče. Zakonodajalec je zaradi tega določil tudi možnosti olajšanja prenosa lastninskih pravic na zemljiščih in kmetijah, ki jih je lastnik opustil in ki jih prodaja.

Zakon, o katerem je tukaj govora, ima namen, da v svrho zboljšanja agrarne strukture olajša uvedbo postopka kmetijske naselitve in da po tej poti pripomore k ustvaritvi in ohranitvi kmetij, katerih donosi sami ali skupno z donosi iz stranskih poklicev nudijo kmečkim družinam ustrezne življenjske pogoje (§ 1).

S postopkom kmetijske naselitve je mogoče ustanoviti nove kmetijske obrate in preložiti stanovanjska in gospodarska poslopja na ugodnejše mesto. Poleg tega je s tem postopkom mogoče spremeniti obrate, ki so zgubili svojo samostojnost, v obrate s samostojnim gospodarstvom. Nadalje postopek omogoča prenos lastništva od oseb, ki so nehale kmetovati ali pa je za nje kmetovanje le še stranska pridobitev, na osebe, ki so za kmetovanje sposobne. Istotako zakon omogoča olajšano spremembo najemništva v lastništvo, oboje vendar le v primerih, kjer ne gre za prenos lastništva med zakonci ali od zakoncev na otroke ter med brati in sestrami. Postopek omogoča tudi olajšano povečanje kmetij z zemljišči in poslopji drugih kmetij ter odpravo ideelno in materielno deljenega lastništva. (§ 2).

Iz tega kratkega orisa sta obseg in dalekosežnost zakona dovolj razvidna. Deželni zbor bo moral k temu zakonu skleniti še ustrezen izvedbeni zakon, vendar že osnovni zakon jasno določa, da je za vsako navedeno obliko zboljšanja ureditve kmetijskega prostora mogoče uvesti postopek le na predlog oseb, ki se potegujeo za eno izmed ureditev, in vseb, ki so pripravljene staviti v ta namen svoja zemljišča in poslopja na razpolago. Predlog lahko stavijo tudi agrarne in naselitvene skupnosti. (§§ 3 in 5). Naselitvene skupnosti lahko ustanovi oblast z odlokom, če je za izvedbo postopka potrebna združitev ljudi in njihovih gospodarskih zmogljivosti. Oblast te skupnosti tudi lahko razpusti. (§ 6).

Oblast ima nalogo, da daje prizadetim in interesentom nasvete in da izda potrebni odlok, če so se prizadeti za eno izmed predvidenih ureditev sporazumeli. (§ 4). Oblast ima tudi nalogo, da v primeru potrebe določi prepoved prodaje in obremenitve posestev, ki so nastala z eno izmed predvidenih ureditev. Ta potreba nastane, če je doseženi uspeh postopka v nevarnosti. (§ 7). Končno oblast zemljeknjižno sodišče, finančni urad, okrajno glavarstvo in zemljemerni urad lahko obvesti o izvedbi postopka, pri čemer je treba upoštevati tozadevna določila zakona o zložitvi zemljišč. (§ 8).

Celokupno gledano lahko rečemo, da zakon bistveno olajšuje in poenostavilja postopke, ki so povezani s težnjo po boljši ureditvi kmetijskega prostora. Dobršen del dela, izdatkov in finančnih bremen je z zakonom prevzela država na svoje rame.

Kmetijske investicije naraščajo

Kmetijstvo v naši državi investicije čedalje bolj bremenijo. V petletju 1961—1965 so izdatki za nakup traktorjev, kmetijskih vozil in strojev narasli za 37,7 odstotka, izdatki za gradnjo stanovanjskih in gospodarskih poslopij in za melioracije pa so narasli za 73,5 odstotka.

Leta 1961 so kmetijske strojne investicije znašale 2860 milijonov šilingov, gradbene investicije pa 2156 milijonov šilingov. Do leta 1965 so strojne investicije narasle na 3938 milijonov šilingov, gradbene pa na 3740 milijonov šilingov. Pri tem je značilno še to, da letni izdatki v te namene zadnja leta čedalje bolj naraščajo. Medtem ko so med letom 1961 in 1962 ti skupni izdatki narasli le za 892 milijonov šilingov, so med letom 1964 in 1965 narasli za 932 milijonov šilingov. Vsi ti izdatki so najtesneje povezani s prepotrebno preusmeritvijo in poenostavitvijo kmetovanja.

Opazil sem, da ji hrbet postaja usločen. Krožniki so rahlo rožljali in pomislil sem: „Preveč se žene. Utruja se." Obrnil sem glavo in se znova zagledal v topola na dvorišču.

In Elsie se je oglasila:

„Zakaj ne vstopiš raje v vojsko?"

„Česesovci ne stopajo v vojsko."

„Pa boš imel pri SS lahko še kakšno drugo službo?"

„Ne vem. Tega mi Reichsführer ni bil omenil."

Nastala je tišina in čez čas sem rekel:

„Če hočeš v armadi napredovati, se moraš veliko učiti."

„Kaj pa pri SS?"

„Pri SS je poglaviten duh. In praksa."

Napol sem se obrnil k nji in rekel:

„Meine besondere Stärke ist die Praxis."

Elsie je vzela cunjo in pričela brisati posodo. Zmeraj je vzela v roke najprej krožnike, ki jih je lepo zaporedoma spravljala v kredenco.

„Zakaj te ne mika prevzeti službe v KL?" je vprašala.

Slišal sem, kako je za mojim hrbtom hodila od pomivalnika do kredence in nazaj. Sezula si je bila cokle, njeni koraki so mehko drseli po podu. In ne da bi se obrnil, sem rekel:

„To je posel za biriče."

In nato sem rekel:

„Razen tega pa tam tudi ni konj."

„Oh, ti tvoji konji!" je vzkliknila Elsie.

Zažvenketal je krožnik, ki ga je položila na skladovnico drugih krožnikov v kredenci, njeni koraki so mehko drseli po podu, nenadoma pa so se zaustavili.

„Stanovanje zagotovljeno?"

„Zagotovljeno. In kurjava. Tudi hrana. Vsaj zame. In nagrade. Lahko boš ostajala doma."

„Tako torej!" je rekla Elsie.

Obrnil sem se. Stala je pri kredenci in mi kazala hrbet.

„Zdi se mi, da se precej utrujaš, Elsie."

Vsa se je obrnila proti meni in se vzravnala.

„Zelo dobro se počutim."

Spet sem se zagledal ven.

Gornji del okenskega okvira mi je na pol zakrival desni topol in opazil sem, da bo treba ograjo prepleskati.

Elsie je nadaljevala:

„Ali ujetnike v KL mučijo?"

Suho sem odvrnil:

„Kje pa! V nacionalsocialistični državi kaj takšnega ne bi bilo mogoče."

„KL so predvsem vzgojne ustanove."

Na vrh desnega topola se je z vso svojo težo spustila sraka. Odsunil sem okno, da bi bolje videl. Na šipi je ostala sled moje roke in postal sem nejevoljen. Zdaj sem rekel:

„Tudi moj oče bi bil rad postal oficir. A niso ga sprejeli. Nekaj je bil bolan na bronhijih."

In v hipu sem se zagledal pri dvanajstih letih: umival sem visoka okna v salonu in kdaj pa kdaj sem skrivoma pogledal proti portretom oficirjev. Razvrščeni so bili po stopnjah, ki so naraščale od leve proti desni. Strica Franza ni bilo med njimi. Tudi stric Franz bi bil rad postal oficir, a je bil premalo izobražen.

„Rudolf," se je oglasila Elsie.

In slišal sem, kako so se vrata kredence zaprla.

„Zmeraj si sanjal o tem, da bi postal oficir, nicht wahr."

In z nestrpnostjo v glasu sem odgovoril:

„Že, ampak ne takole. Ne v taborišču!"

„Prav, potem pa odkloni!"

Cunjo je obesila na naslonjalo mojega stola. Na pol sem se obrnil k nji. Gledala me je, in ker nisem nič rekel, je ponovila:

„Pa odkloni."

Vstal sem.

„Reichsführer pravi, da bom v KL še najbolj koristil stranki."

Elsie je odprla mizni predal in pričela urejati vilice. Postavljala jih je po strani, da jih je lahko zložila v strnjeno, ležečo skladovnico. Nekaj časa sem njeno početje molče gledal, potem pa sem z naslonjala svojega stola vzel cunjo ter zbrisal sledove rok na okenski šipi.

Pretekli so še štirje dnevi in četrtega dne popoldan, po kosilu, sem reichsführerju pisal, da sprejmem njegov predlog. Preden sem pismo zapečatil v ovojnico, sem ga dal prebrati Elsie. Počasi ga je prebrala, ga vložila nazaj v ovojnico in ovojnico položila na mizo.

Malo pozneje me je spomnila, da moram kobilo odpeljati v Marienthal h kovaču.

Čas je v Dachauu potekal hitro in mirno. Taborišče je bilo organizirano zgledno, povsod je vladala stroga disciplina, in z globokim občutkom zadovoljstva in miru sem se spominjal železnih pravil kasarniškega življenja. Dne 13. septembra 1936, komaj dve leti po prihodu v KL, sem bil na svoje veliko veselje imenovan za untersturmführerja. Od tega dne dalje sem hitro napredoval. Oktobra 1938 sem bil imenovan za obersturmführerja, v januarju 1939 pa za hauptsturmführerja.

Zdaj sem tako jaz, kakor vsa moja družina lahko z zaupanjem gledali v prihodnost. Leta 1937 mi je Elsie dala sina, ki sem ga v spomin na svojega strica imenoval za Franza. Tako sem imel vsega skupaj štiri otroke: Karl, najstarejši, je bil star sedem let, Katarina je imela pet let, Herta pa štiri. Ko sem postal oficir, sem namesto pol vile, v kateri nam je bilo že zelo tesno, dobil celo vilo, ki je bila veliko bolj udobna in postavljena na lepšem kraju.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

EDWARD WELLEN:

Oče in sin

Roka Bena Kronerja je bila težka kot svinec, ko jo je počasi dvigal, da bi potrkal na vrata sinove sobe.

— Zum!

Juniorjev glas je bil presenetljivo topel. Tisti „zum" je Kroner razumel kot dovoljenje, da lahko vstopi. Junior se je malo dvignil s postelje, na kateri je poležaval.

— Kako je s teboj, sin?

Junior ga je gledal kakor tujca.

— Zelo dobro se držiš, stari...

Kroner je dobrohotno prezrl sinov žaljivi ton. Sovražil je take prizore.

— Poskušam ostati mlad.

— Raje povej, zakaj si prišel.

Kako naj mu to pojasni, ko še sam ni ničesar uredil. Vedel je samo, da potrebuje denar, da bi poravnal svoje dolgove. Potreboval bi mnogo denarja. Če ne bo plačal svojih dolgov, bo propadel. Vse bo šlo k vragu, hiša, posestvo, vse. Kako naj to pojasni juniorju. Kaj je junior sploh vedel o poslovnih stvareh. Saj ni bil niti sposoben, da bi obdržal svojo službo.

— Nimam denarja. Po pravici povedano, potrebujem ga zelo veliko.

Junior ga je začudeno gledal.

— Stari, ti si vedno v škripcih. Mar ne veš, da ne sodim med bogataše?

— Da, vem. Toda ti bi si mogel kje izposoditi. Vrnil ti bom.

Junior se je zlobno smehljal. A Kroner se je že neštetokrat kesal, da je nekoč poprej v nekem trenutku slabosti daroval svojemu sinu precejšnjo vsoto denarja, ki je zdaj ležala v banki. Junior je ob vsaki priliki, ko je Kroner pričel razgovor o denarju, kratko malo „pozabljal" na svoj račun v banki. Stari Kroner se je kesal zaradi svoje nepremišljenosti, toda to mu ni nič pomagalo. Denar v banki je lahko dvignil samo junior. Le-ta je to seveda dobro vedel, kar mu je dajalo nasproti očetu premoč.

— Mislil sem, — je zopet začel Kroner, — da bi nekako uredila ta tvoj račun pri banki....

— Stari, o tem sploh ni treba govoriti.

— Sin, stori nekaj zame, prosim te! Ko umrem, boš vse podedoval. Dobil boš dosti več...

Junior je hladno zmajal z glavo.

— Nič več o tem, stari. Zakaj bi iz gotovine delal dolgove? Nimam zadosti zaupanja vate. Zato je bolje, da prenehava s takimi zgodbami.

■

Kroner se je znašel na tleh. Ko je odprl oči, je zagledal truplo svojega sina. Pogledal je okoli sebe, poskušal razmišljati, se spomniti.

Da, ko je prišel, ga ni nihče videl, to je bilo gotovo. Nihče iz soseščine ga ni videl. Pogledal je na truplo. Da, nekaj mora ukreniti. Predvsem mora pridobiti čas. Ne, zdaj ni bil čas za obupavanje ali poslušanje vesti. Zdaj je bil čas za akcijo.

Postal je stroj. Vse je delal samogibno. Našel je dokumente svojega sina. Dobro je proučil njegov podpis, ki je bil precej podoben njegovemu. To bo še nekako šlo.

Na stopnišču je zaslišal korake. Pohitel je k vratom in jih naglo zaklenil. Nekdo je pozvonil. Še enkrat. Nato je začel razbijati po vratih — dolgo in vztrajno. Toda slednjič je Kroner slišal, da je neznanec odšel. Pogledal je skozi okno. Bila je neka dekle. Počasi je odhajala in vrgla še en pogled na hišo. Kroner se je zopet pomiril.

Oblekel si je juniorjeve modre farmerke in njegovo karirasto srajco. Svojo obleko je zložil v kovček. Na glavo si je dal čepico, da bi skril svoje sive lase. Temna očala mu bodo zakrivala gube okoli oči. Vse drugo je prepustil dejstvu, da je bil zelo podoben svojemu sinu. Pogledal je v ogledalo. „Nekako bo stvar v redu," je pomislil. Zdaj je bil zadovoljen, da si sin ni pustil rasti brade in brk. To bi ga utegnilo pokopati.

Zatem je nastopil trenutek strahu in otopelosti. Je sploh še vredno živeti? Kaj je storil? Svojega sina je... Je to mogoče? Trenutek velikega kesanja. Toda ne! Vse to je treba pozabiti! Zdaj ni časa za kesanje!

Odšel je iz stanovanja. Z zunanje strani je vrata dvakrat zaklenil s ključem, ki ga je našel v žepu, in odšel.

Medtem ko je bančni uradnik preverjal dokumente in nekaj sešteval, je Kroner na listu papirja risal nage ženske — tako bi bil verjetno delal tudi njegov sin. Nato je uradnik odšel k telefonu in se dalj časa z nekom razgovarjal. Je zdaj razpravljal o pogojih posojila, ki ga je želel „junior"? Uradnik je slednjič odložil slušalko in se vrnil h Kronerju.

— V redu. Zdaj se morava pogovoriti še o pogojih posojila.

— Ali vas sploh ne zanima, zakaj mi je posojilo potrebno?

— Ne, to me ne zanima. Pravzaprav vam ne bomo dali posojila.

— Kaj pravite, saj to ni mogoče?

— Toda pripravljeni smo odkupiti volilo oziroma vašo dediščino. Nudimo vam osemdeset tisoč.

Bilo je zares težko ostati hladnokrven in se vesti kakor junior.

— Osemdeset tisoč za tristo tisoč?

— Da, toda kdo ve, kdaj bomo smeli vzeti tristo tisoč? Vaš oče, kolikor vem, ni tako star. Lahko živi še mnogo, mnogo let.

Kroner je bil obupan. Računal je z znatno višjim zneskom. Toda tudi z osemdesetimi tisočaki bo nekako šlo.

— V redu. Pa zaključimo.

Medtem ko je uradnik poklical še dva uradnika kot priči pri podpisovanju pogodbe je Kroner razmišljal o stvareh, ki jih še mora urediti — kupiti vozovnico do morja, poskrbeti, da vsekakor vpišejo juniorjevo ime, da se vrne v stanovanje in spravi truplo svojega sina v kovček in ga pošlje na svoje posestvo. Tam ga bo zakopal, si oblekel svojo obleko in poslal ček svojemu zastopniku.

V tem razmišljanju je popolnoma pozabil, da se mora podpisati kot Benjamin Kroner junior.

Čez kako uro je bančni uradnik zopet odšel k telefonu. Poprej je v telefonskem imeniku poiskal Kronerjevo ime in številko telefona. Prvič se mu ni nihče oglasil. Drugič je imel več sreče.

— Da tu je Kroner. Ne junior, no... senior... Hotel sem reči — da, senior oziroma junior, saj ni...

Nato je uradnik odložil slušalko. Očitno tu nekaj ni bilo v redu. Da se junior, znani nepridiprav, morda ni odločil, da se znebi očeta in se tako dokoplje do vse dediščine? Da, nekaj tu ni bilo v redu. Uradnik je obvestil policijo.

Ko so prišli v stanovanje, je oče pravkar zavijal truplo svojega sina.

FRANK QUINTON:

Če bi bil poznal Suki...

Jeremy Minton je zadrhtel od razburjenja, ko je dobil potni list Richarda Bohlena, najbogatejšega klienta potovalnega urada. V potnem listu je bil vizum za Japonsko s priloženo letalsko vozovnico, hotelsko rezervacijo in vsemi drugimi potrebnimi dokumenti.

Minton bi moral potni list takoj odnesti njegovemu lastniku, vendar je okleval. Že oddavnaj je njegovo fantazijo burila želja, da bi videl Daljni vzhod, še posebej Japonsko spomladi, ko cveto češnje. Predstavljal si je, kako se sprehaja po Ginzi, trgovskem središču Tokia, ali se zabava v družbi prikupne gejše. Samo enkrat je imel priliko, da je potoval v Casablanco kot zastopnik urada, v katerem je bil nameščen.

Odprl je potni list in z zavistjo ogledoval sliko človeka, ki je bil tako srečen, da je lahko potoval v Tokio. Čisto navaden obraz, morda malce utrujen, s kolobarji pod očmi in z nekaj gubami. Zdelo se mu je, da je nekoliko podoben človeku na sliki, le da Richard Bohlen ni imel brk.

Pozorno si je še enkrat ogledal sliko. Čim dlje jo je motril, tem bolj je bil prepričan, da je nenavadno podoben milijonarju.

Tega večera je doma zelo dolgo stal pred ogledalom, dokler se ni končno odločil, da si obrije brke. Ko je to storil, je ugotovil, da je zares podoben Richardu Bohlenu. To mu je bilo potrebno za uresničenje drzno zasnovanega načrta.

Odpotoval bo v Tokio kot Richard Bohlen z vsemi milijonarjevimi dokumenti. V žepu je shranil potni list skupno s šopom bankovcev, ki si jih je skrivaj prilastil iz predala v potovalnem uradu.

Najprej je telefoniral službujočemu kolegu, da naslednjega dne ne bo mogel priti v službo, ker se je prehladil. Nato je poklical hotel, v katerem je stanoval Bohlen.

— Na letališču v Tokiu je izbruhnila stavka osebja, — je povedal z resnim, službenim glasom, poprej pa še pripomnil, da govori iz potovalnega urada. — Vsi poleti na Japonsko so odloženi za štiriindvajset ur. Bojim se, da niti jutri ne boste mogli odpotovati. Vsekakor se bomo potrudili, da vam rezerviramo prostor v prvem naslednjem letalu, ki bo odletelo na Japonsko.

— No, pač nimam sreče... — je zamrmral bogataš. — To pomeni, da bom zamudil konferenco naše družbe...

— V tem primeru vam žal, ne moremo pomagati.

Načrt je odlično uspel. Jeremy je odletel v Tokio z lažnim potnim listom in se nastanil v najboljšem hotelu. Ko se je kot kralj okopal v marmornati kadi in se nekajkrat sprehodil po velikem apartmaju, se je oblekel in odšel v restavracijo. Po obedu je nameraval oditi na sprehod.

Nenadoma je opazil dvoje črnih oči, privlačnih kot magnet. Naproti mu je prihajala prava japonska lepotica v tesno prilegajoči se obleki.

— Dragi, dobrodošel na Japonskem! — je zažvrgolela z nežnim glasom v angleščini.

Za hip se je zmedel. No, seveda, to more biti le Bohlenova prijateljica, se je spomnil.

— Pozdravljena, draga! — je veselo odgovoril. — Pravkar sem prispel na sestanek naše družbe...

Vzela je cigareto iz zlate tobačnice in stopila tesno k njemu:

— Ali ne bi mogla pričeti znova? Tvoja Suki te še vedno ljubi, — mu je zašepetala v uho.

— Seveda bi mogla. Kje stanuješ zdaj?

Puhnila je v zrak velik kolobar dima in oči so se ji zabliskale.

— V ulici rožnatih zastorov.

Ko je stopal po Ulici rožnatih zastorov, je Minton blagroval svojo srečno usodo. Vedel je, da bo moral čimprej izginiti iz hotela, kajti brž ko bodo odkrili prevaro, bodo obvestili policijo.

Brez strahu se je torej lahko preselil k Suki.

Ko je pritisnil na zvonec hišnih vrat, kjer je stanovala Suki, je v hiši melodično zazvenel glas gonga. Srce mu je razbijalo od razburjenja in veselja. Taka lepotica se mu ni pojavila niti v sanjah o Japonski.

Sezul si je čevlje, kakor je zahtevala japonska navada, in stopil na pod, pokrit s preprogo iz riževe slame. Sredi sobe je stala miza z mnogimi jedili in toplim sakijem, znanim japonskim vinom.

Saki, ki ga ni bil vajen, ga je v začetku pekel po grlu, a nato je začutil, kako se je razlil po vseh žilah njegovega telesa. Še bolj pa ga je razgrela Suki s svojimi vročimi pogledi in nežnimi objemi...

V tem času je poslušal Richard Bohlen v Londonu detektiva Scotlad Yarda, ki mu je sporočil vest o tatvini potnega lista.

— Ali ste gotovi, da je ta uradniček odpotoval v Tokio pod mojim imenom? — je vprašal bogataš.

— Popolnoma sem prepričan o tem. Prišel je skozi vse kontrole. Ker vam je zelo podoben, mu to ni bilo težko.

Detektiv je vzel iz žepa Jeremyjevo sliko.

— Zares, zelo mi je podoben — nesrečnež!

— Kako mislite to, prosim.

— Glejte, pravkar sem nameraval odpotovati v Tokio, ko ste prišli k meni, — se je nasmehnil Bohlen. — Iz Japonske so mi sporočili, da so mojo bivšo ženo Suki izpustili iz zapora, kjer je bila, ker me je poskušala umoriti s samurajskim mečem. Nikoli mi ni oprostila, da sem se ločil od nje, in nevarna je kot kobra. Prijatelji so me obvestili, da si je izmislila peklenski načrt. Pričakala me bo takoj po prihodu na Japonsko in se bo delala, kakor da je pozabila na preteklost, toda v primernem trenutku mi bo ponudila kozarček sakija, v katerega bo natresla strupa.

JEAN ASSENMACHER:

Aleks, spametuj se!

Aneta je bila očitno nervozna. Iz nekega prtička je pulila niti in gledala skozi zaveso na oknu na vrt pred hišo. »Da bi bilo le že vse mimo!« je obupno vzdihnila.

»Saj sama tako hočeš,« je menila mati, »zdaj pa tudi glej, da zadevo z Maksom prav uredíš. Stara si 23 let in ne več otrok!«

Govorila bi še naprej, če ne bi ta hip zazvonilo. »Tvoj zaročenec! Že kar vem, kako pritisne na zvonec.« Brž je izginila v sosedno sobo.

Hči je zmajevala z glavo in šla počasi k hišnim vratom in jih odprla.

»Evo me, Aneta, mar je kaj hudega?« je vprašal mladi mož odložil plašč in nekam obotavljaje se odšel za Aneto v sobo.

»Prosim, sedi, Aleks! Nekaj nujnega moram govoriti s teboj.«

Aleks se je udobno usedel na stol, ni pa drugače pokazal nobene prave radovednosti. Flegmatično je vzel iz žepa dve gledališki vstopnici in pomahal z njima Aneti pred nosom. »Jutri zvečer! Predstava ‚Netopir'! Se veseliš, kaj?«

»Ne, ne!« Aneta se je odločno zravnala: »Ne bodi hud, Aleks, iz tega ne bo nič. Prosila sem te, da prideš, ker hočem najino zaroko razdreti. Ne spadava skupaj!«

»Kako, zakaj pa ne?« je zdaj Aleksa le vrglo iz ravnotežja. »Zakaj pa naj ne bi bila drug za drugega?«

Ker je Aneta molčala, se je razsrdil in udaril z nogo: »Ha, kdo pa je tisti drugi? Seveda, saj bi moral vedeti, Maks Krampe.«

»Prosim te, Aleks, bodi stvaren«, se je zdaj razburila tudi Aneta. »Žal bi mi bilo, če bi se v jezi razšla.« Počasi si je snela z roke simbol njene zaroke in ga položila na mizo. »Vzemi prstan, prosim!«

»Maks Krampe,« je mrmral razočarani zaročenec, »Maks Krampe! Stanuje menda na robu mesta, kajne, že vem, Kanalska pot 5!«

Vzel je z mize zaročni prstan, ga vtaknil v žep in pomenljivo pogledal Aneti v oči ter vstal. Spet je mrmral z zamišljenim, trpkim obrazom: »Maks Krampe, Kanalska pot 5!«

Nato je šel proti vratom.

»Kaj nameravaš?« je Aneta zavpila za njim, polna hudih slutenj. »Aleks, spametuj se vendar. Saj vendar ne boš...«

»Kanalska pot 5, Maks Krampe je Aleks še enkrat ponovil, kot da ga nič drugega ne zanima več. Zaloputnil je za seboj vrata.

Aneta bi najraje stekla za njim. Vedno je videla v Aleksu le flegmatika, človeka, ki si z ničimer ni preveč razbijal glave in vselej hitro prešel prek neprijetnih zadev.

»Nesreča bo!« je zastokala, ko je mati stopila v sobo.

»Po čem sklepaš?«

»Aleks je bil tako čuden. Naravnost grozen. Samo ponavljal je — Kanalska pot 5, Maks Krampe! Boš videla, nesreča bo, Aleks je mnogo močnejši od Maksa. Da ga ne bo le preveč poškodoval!«

»Kako si otročja,« jo je mirila mati. »Bodi vesela, da je z vama konec in si ne delaj nepotrebnih skrbi!«

To je bilo lahko reči, a Aneti ni dalo miru.

»Ne strpim več!« je povedala drugi dan materi. »Posvariti moram Maksa. K njemu grem.«

»No, ti že veš,« je menila mati, »toda otročja si pa vendarle.«

Bilo je eno najlepših nedeljskih juter, ko je Aneta hitela po mestu. Ko je šla mimo kavarne »Šindel«, se je zdrznila. Kaj ni tam za velikim oknom ob mizici sedel Aleks, zatopljen v neki časopis, kot da ne vidi nobenega drugega sveta okoli sebe.

»Migljaj usode,« je zamrmrala Aneta in hip nato je že stala pred Aleksom. Skrajno presenečen je odložil časopis.

»Aleks,« je proseče dejala Aneta, »veš, včeraj, zadeva z Maksom...«

»Prepozno!« ji je segel v besedo Aleks. »Se je že zgodilo!«

»Ne, oh ne,« je prestrašena zavpila, »saj mu vendar nisi storil kaj hudega?«

Aleksu je trenutno kar sapo vzelo, potem pa je pomilovalno dejal: »O, ve ženske, kaj si neki vselej domišljate? Prodal sem Maksu gledališki vstopnici in tudi zaročni prstan. Pa še prav po dobri ceni sem ga prodal.«

Za dobro voljo

Zdravnik: »Kako je z vašim možem?«

Žena: »Ne vem, kaj bi rekla. Ne zdi se mi, da gre kaj na bolje. S tistimi stvarmi, ki ste mu jih predpisali, so same sitnosti. Tri je žive pojedel, druge pa sem mu morala speči.«

Zdravnik: »Kaj pa?«

Žena: »Pijavke vendar!«

V OKVIRU MEDNARODNEGA TURIZMA:

»Karavana prijateljstva« na Dravi

Na pobudo mariborskega „Večera", kateremu so se pridružila mnoga druga podjetja v Sloveniji in tudi drugih deželah, bo od 1. do 4. julija na Dravi zanimiva prireditev pod naslovom „Karavana prijateljstva". Udeleženci se bodo z rancami (posebna vrsta ladje), splavom in motornimi čolni popeljali po Dravi, med potjo pa se bodo zvrstile razne zabavne prireditve in druge turistične atrakcije. Po dosedanjih prijavah bodo poleg udeležencev iz Jugoslavije sodelovali gostje tudi iz Avstrije, Italije, Anglije, Madžarske, Češkoslovaške in Zahodne Nemčije. To bo hkrati največja turistična prireditev, ki se bo v okviru mednarodnega leta turizma odvijala v Sloveniji.

Pred odhodom karavane iz Maribora bo od izvira Drave priplula posebna avstrijska ranca, katere posadka bo udeležencem prireditve prinesla pozdrave iz Avstrije. Ob tej priložnosti se bodo v Mariboru srečali župani obdravskih občin Avstrije, Slovenije in Hrvaške ter okrajni glavarji avstrijskih obmejnih področij.

„Karavana prijateljstva" bo obsegala vrsto turističnih zanimivosti, od katerih naj posebej omenimo nastop kurentov in folklorne skupine v Ptuju ter na Borlu, medžimursko svatbo v Donji Dubravi in izvolitev rancarske lepotice v Prelogu. Poleg tega bodo v vseh krajih ob Dravi, kjer se bo karavana ustavila, ljudske veselice in razne druge oblike zabave, nastopi folklornih skupin in godbenih ansamblov, ribiško tekmovanje, splavarski krst ter vesele igre, tekmovanja in ples na vodi. Povsod pa razumljivo tudi izdatna pogostitev z izbranimi specialitetami.

Medtem ko bo karavana ranc in čolnov plula po Dravi, jo bo po cestah spremljala dolga kolona avtomobilov s potniki, ki se bodo v vsakem kraju pristanka pridružili rancarjem in se skupaj z njimi udeležili posameznih prireditev. Tako računajo, da bo pri „Karavani prijateljstva" — tako po vodi kot po kopnem — neposredno sodelovalo na tisoče ljudi, ki bodo tekom štirih dni doživljali edinstveno turistično atrakcijo.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 10. 6.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Človek kot ti in jaz, roman — 15.50 Kjer pojejo, ostanemo — 16.30 Aktualna reportaža — 17.00 Moj ljubi dom — 20.20 Smejte se, prijatelji — 21.45 Pesmi Jutte Schutting.

Nedelja, 11. 6.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Vrane, pripovedka — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 17.55 Nogometna tekma Avstrija : Sovjetska zveza — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Kdo je storilec — 12.15 Glasbeni ženitveni kurir.

Ponedeljek, 12. 6.: 8.15 Izgorel primer, roman — 8.45 Ljudska glasba z vsega sveta — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.00 Kako mine čas — 18.00 V mestu sanj — 19.30 XY ve vse — 20.20 Graz postaja mesto starih — 20.35 Zveneča alpska dežela — 21.15 Evropska reportaža.

Torek, 13. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Ta, ta s črnimi očmi — 15.45 Aktualna kulturna oddaja — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četrt ure deželne vlade — 18.15 Koroška avto- in motorevija — 20.20 Nos, slušna igra — 21.35 Melodije iz Sweeta.

Sreda, 14. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Graški akademski komorni zbor — 15.45 Sprememba v turizmu — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.15 Nekdanja vsakdanjost na Koroškem — 19.30 Slavnostne igre v Bregenzu vabijo — 20.20 Veliki zabavni koncert.

Četrtek, 15. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Ljudske viže — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Kmetijska oddaja — 18.15 In ljudje so tako prijazni — 19.30 XY ve vse — 20.20 Koroški hišni koledar — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Petek, 16. 6.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Vedno doma — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Naša umetnostna kritika — 18.10 Koroške pihalne godbe — 20.20 Slišiš, kdo prihaja.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 10. 6.: 6.20 Govori Fritz Schilling — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 Iz hleva za konjičke — 15.30 Dvorakov ciklus — 17.10 Pihalna glasba — 19.10 Iz parlamenta — 19.30 Zakonska lekcija — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 11. 6.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Nedeljska satirična oddaja — 11.00 Dunajski slavnostni tedni — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Tedensko ogledalo domačega tiska — 14.30 Izgorel primer, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Lesena skleda — 17.10 Operna scena — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 20.30 Teden lahke glasbe.

Ponedeljek, 12. 6.: 6.20 Odkrito povedano — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Ob robu vojne, ob robu miru — 14.20 Komorna glasba — 15.35 Zaljubljene gosli — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Zadnja pustolovščina, pripovedka — 19.30 Dunajski slavnostni tedni — 21.05 Mr. Evergreen prosi k plesu.

Torek, 13. 6.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Kratko in jasno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Evropski pogovor 67 — 13.30 Pomembni orkestri — 14.30 Zborovska glasba — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Dan se prične ob polnoči — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Robert Stolz dirigira — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 14. 6.: 6.05 Odkrito povedano — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Evropski pogovor — 13.30 Teden dni pri Združenih narodih — 13.40 Za prijatelja oper — 15.35 Zabavna glasba — 16.00 Otroška telovadba — 16.15 Otroci, pojemo za vas — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Domači zdravnik — 19.30 Kar vedno spet radi slišimo — 20.00 Vseh devet.

Četrtek, 15. 6.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Evropski pogovor — 13.30 Dunajsko koncertno ogledalo — 13.40 Naš glasbeni feljton — 14.35 Pomembni orkestri — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Iz naše umetniške mape — 19.30 Magazin za mladino — 20.30 Vsaka reč ima dve strani — 21.15 Mehiški cesar.

Petek, 16. 6.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Evropski pogovor — 13.30 Operni koncert — 14.15 Melodije z Dunaja — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Franc Nabl lista po svojih spominih — 19.30 Pogovor v vesolju — 21.00 Okoli ljubezni — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 10. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.00 Popevke.

Nedelja, 11. 6.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 12. 6.: 14.15 Poročila, objave — S slavnostne akademije slovenske gimnazije v Celovcu — 18.15 Živo srečanje s slovenskimi pesniki.

Torek, 13. 6.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 14. 6.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 15. 6.: 14.15 Poročila, objave — Solistična ura.

Petek, 16. 6.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Iz ljudstva za ljudstvo.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 10. 6.: 9.40 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Odlomki iz opere Gorenjski slavček — 10.40 Novost na knjižni polici — 11.20 Melodije, ki jih radi poslušate — 12.10 Novost za ljubitelje zabavne glasbe — 12.40 Iz naše popularne koncertne literature — 14.05 Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Iz arhiva komornega zbora RTV Ljubljana — 17.35 Portreti mladih — 18.15 Izbrane strani iz svetovne solistične glasbe — 18.50 S knjižnega trga — 20.30 Izvidniki 101. polka, radijska igra — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 11. 6.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Modra vrtnica za princesko, otroška radijska igra — 9.00 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Kar po domače — 14.20 Humoreska tedna — 15.05 V svetu operetnih melodij — 16.00 Skopuh, radijska igra — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 20.00 Potujoča glasbena skrinja — 21.00 Čarodej in njegova harfa.

Ponedeljek, 12. 5.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Strašilo za vrabce, otroška igra s petjem — 10.15 Otroška suita — 10.35 Drobcena Alice, podlistek — 11.20 Orkestralna glasba z velikimi orkestri — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij — 12.40 Pihalne godbe — 14.35 Voščila — 15.30 Mali koncert zborov — 17.05 Operni koncert — 18.15 Izbiramo popevke za ples — 20.00 Simfonični koncert Slovenske filharmonije.

Torek, 13. 6.: 8.55 Zgodba o športnem tovarištvu — 10.15 Iz manj znanih oper velikih mojstrov — 11.20 Kaleidoskop zabavnih zvokov — 12.10 Domači ansambli — 12.40 Chopinove in Szymanowskega skladbe — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 14.35 Melodije za klavir in godala — 15.40 V torek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV predstavlja — 18.15 Iz naših relejnih postaj — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Koncert Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane — 20.20 Osebna izkaznica gospoda van Badabouma.

Sreda, 14. 5.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Mali mišek Mokedaj, glasbena pravljica — 10.45 Človek in zdravje — 11.20 Iz poljske narodne zakladnice — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Zaključni prizor iz opere Glumači — 14.05 Melodije za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.30 Pol ure romantike v skladbah Schumanna — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših študiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Jevgenij Onjegin, opera.

Četrtek, 15. 5.: 9.25 Kolednica mladinskih brigad — 10.15 Z našimi solisti v Puccinijevih operah — 11.20 Za vsakogar nekaj — 12.10 Igrajo domači ansambli — 12.40 Priredbe znanih skladb — 14.05 Pariško veselje — 15.30 Zvočni razgledi — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Odlomki iz opere Othelo — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtkov večer — 21.00 Literarni večer.

Petek, 16. 6.: 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Sedmi mladinski pevski festival v Celju — 10.35 Drobcena Alice, podlistek — 11.20 Popevke se vrstijo — 12.10 Poljski ansambli in orkestri zabavne glasbe — 12.40 Pihalni orkestri — 14.05 Od popevke do popevke — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Klasiki zabavne glasbe — 18.50 Kulturni globus — 20.00 Lepe melodije — 20.20 Tedenski zunanjepolitični pregled — 20.30 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnenja — 20.00 Šport.

Sobota, 10. 6.: 12.00 Kulturni odmevi — 13.30 Semenj plošče — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 17.00 Folklorne pesmi — 17.30 Otrokov pravljični svet — 19.10 Družinski obzornik — 20.35 Teden v Italiji — 20.45 Moški kvartet Ubalda Vrabca.

Nedelja, 11. 6.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.30 Dva gospoda iz Verone — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 12. 6.: 12.10 Brali smo za vas — 13.30 Priljubljene melodije — 18.00 Odvetnik za vsakogar — 19.10 Anketa o Poljski — 21.00 Iz pesniških gajev.

Torek, 13. 6.: 12.00 Iz slovenske folklore — 17.20 Italijanščina po radiu — 18.30 Iz koncertov Radia Trst — 19.10 Plošče za vas — 20.35 Porgy and Bess, lirska opera.

Sreda, 14. 6.: 12.10 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Koncertisti naše dežele — 19.10 Higiena in zdravje — 19.25 Zbori, gostje v Trstu — 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek, 15. 6.: 12.00 Mali stari svet — 17.20 Italijanščina po radiu — 19.00 Pisani balončki — 20.35 Angioline in Bortolove nedelje — 22.45 Slovenski solisti.

Petek, 16. 6.: 12.10 Med tržnimi stojnicami — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Iz slovenskega glasbenega življenja v preteklih stoletjih — 19.10 Slovenski znanstveni delavci z univerze — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

Sobota, 10. 6.: 17.00 Za družino — 18.00 Nemci in njihova poslovna služba — 18.40 Kaj vidimo novega — 20.00 Kavijar in leča, komedija — 22.00 Kolesarska tekma po Avstriji — 22.10 Samotar, film.

Nedelja, 12. 6.: 14.55 Avtomobilske dirke v Le Mansu — 16.55 Nogometna tekma Avstrija : Sovjetska zveza — 19.20 Sory, jaz nimam časa — 19.50 Aktualni šport — 20.25 Glasbeni dialog z Regino Resnik — 20.55 Življenje v mojih rokah.

Ponedeljek, 12. 6.: 18.35 Francoščina za začetnike — 18.55 Progasta jopica — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Se še spominjate — 21.25 77 Sunset Strip.

Torek, 13. 6.: 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Kava in glasba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dan za dnem — 21.55 Ta-le naš svet.

Sreda, 14. 6.: 11.03 Se še spominjate — 17.03 Listamo po slikanici — 17.25 Vedre epizode z živalmi — 17.50 Kdo pomaga rokodelčiti — 18.35 Tečaj francoščine — 18.55 Podobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ledena doba ljubezni — 21.30 Nedojemljiva republika.

Četrtek, 15. 6.: 11.03 La Telescolaire Francaise — 12.00 V gosteh pri Clemensu Holzmeistru — 18.35 Italijanščina za začetnike — 18.55 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vse naše igre — 22.15 Iz prve roke.

Petek, 16. 6.: 11.03 Omaru — 18.35 Z nasvetom in dejanjem — 18.55 Napredna Lady — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Čuda živalskega sveta — 21.00 S svinčnikom in čopičem — 22.15 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.45 Jazz v Evropi.

5,000.000 obiskovalcev

po vojni v Postojnski jami

Zadnjo soboto so v Postojni zabeležili lep rekord: svetovno znano Postojnsko jamo, ki je s svojim pravljičnim svetom kapnikov navdušila že neštete obiskovalce iz vseh delov sveta, je po drugi svetovni vojni obiskalo 5 milijonov ljudi.

Vstopnice, ki so jo tega dne prodali petmilijontemu povojnemu obiskovalcu, je kupil Jože Giber iz Maribora, kateremu so predstavniki zavoda Postojnske jame izročili spominsko darilo. Prav tako sta prejela spominski darili Lina Venturi iz Bologne (Italija) in Oswald Lornelissens iz Anversa (Belgija).

Trgovina in gostilna s trafiko na prometni cesti se daje v najem. Podrobnejša pojasnila v upravi lista.

MIZA IN 4 STOLI ZA VRT
IZ KOVINE IN PLASTIKE

šil. 695.—

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Ta teden vam priporočamo:

Knjige za mlade bralce

- France Bevk: **PASTIRCI PRI KRESU IN PLESU,** zbirka otroških pesmi in iger, 64 str. velikega formata, ilustr., br. 28 šil.
- Petar Mardešič: **KRIŠTOF KOLUMB,** življenjska zgodba velikega odkritelja, barvna slikanica velikega formata, br. 20 šil.
- Prežihov Voranc: **ČEZ GORO K OČETU,** odlomek iz potopisa „Gosposvetsko polje", 88 str., slik. priloge, kart. 32 šil.
- Harriet Beecher-Stowe: **KOČA STRICA TOMA,** zgodba iz življenja ameriških črncev, 186 str., ilustr., br. 18 šil.
- Fran S. Finžgar: **GOSPOD HUDOURNIK,** zgodbe iz planinskega sveta pod Stolom, 108 str., ilustr., pl. 20 šil.
- Jože Ciuha: **POTOVANJE V DESETO DEŽELO,** zapiski o potovanju po azijskih deželah, 128 str., ilustr., kart. 41 šil.
- Oton Župančič: **MEHURČKI,** zbirka otroških pesmic, barvne ilustracije, ppl. 18 šil.
- Mirko Žeželj: **PRETEKLOST V PODOBAH,** zgodovina v besedi in sliki, 116 str. velikega formata, barvne ilustracije, ppl. 47 šil.
- France Bevk: **ROŽ, PODJUNA, ZILA,** zapiski s potovanja po južni Koroški, 92 str., ilustr., kart. 30 šil.
- Dušan Mevlja: **LUNA JE NA ZEMLJO PADLA,** zbirka otroških pesmi, 32 str., ilustr., kart. 18 šil.
- Aleksej Tolstoj: **ZLATI KLJUČEK,** nenavadna zgodba o lesenem „človeku", 120 str., ilustr., ppl. 20 šil.
- Tone Seliškar: **RIBIČ LUKA IN DELFIN,** zbirka povesti iz obmorskih krajev, 58 str., ilustr., kart. 32 šil.
- Venceslav Winkler: **PETELINJE PERO,** dve povesti iz časov kmečkih uporov, 96 str., ilustr., br. 10 šil.
- Karl May: **ZAKLAD PRI SREBRNEM JEZERU,** mladinski roman o Indijancih, tri knjige skupaj 320 str., pl. 52 šil.
- Anton Ingolič: **TVEGANA POT,** mladinska povest iz vojnih časov, 88 str., ilustr., br. 7 šil.
- Jože Tomažič: **POHORSKE PRAVLJICE,** zbirka pravljic, bajk in povesti, 240 str., ilustr., ppl. 15 šil.
- Miloš Macarol: **MALI ELEKTROAMATER,** zanimiv pogled v skrivnosti elektrike, 112 str., ilustr., br. 19 šil.
- **SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE,** zbirka najlepših pravljic iz vseh predelov slovenske zemlje, 208 str., barvne slik. priloge, ppl. 46 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga", Celovec, Wulfengasse

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drau Verlags- u. Druckgesellschaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.